

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

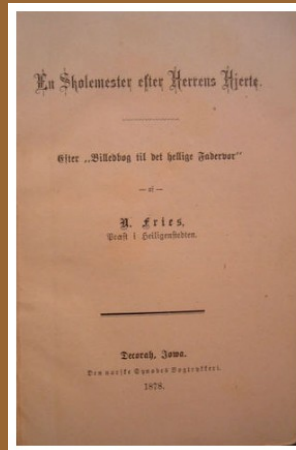
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Jens Jensen
Smed, Skoleholder og Degn
i Randlev og Bjerager*

Forsidebillede: Randlev Kirke

Korbuen i Randlev Kirke, som Jens stod under:

Korbueparton i Randlev kirke.

En gl. Bibel fra den tid:

Den gamle degnestol i Bjerager kirke.

Da Jens blev degn til Randlev og Bjerager sogne i 1796, kunne han ikke dy sig for at indridse sit navn i degnestolen i Bjerager kirke. Degnestolen er af egetræ og fra ca. 1625. Den har højt rygpanel med udsavede vanger, der foroven ender i ansigtsmasker. I vangerne er indtappet et sædebræt og et panel, der forbinder stolen med den lavere pult. Pulten har glat fod og frisefelt over profilliste samt gavle, der er udsavet mod det skrå pultbræt.

På dettes profillister er indskåret forskellige degnenavne og årstal. På den nederste profilliste har Jens indskåret:

»J · JENSEN \DEGN · 1796 · FØD 1760 DEN 29 JAN«.

Stolen var oprindelig i koret, hvorfra den 1861 i forbindelse med alterskrankens fremrykning blev flyttet hen foran prædikestolen. I 2012 blev den flyttet til Randlev Præstegård.

(Jens har sikkert også skåret sit navn i degnestolen i Randlev kirke, men den blev fornyet i 1861 i forbindelse med en flytning).

En aneskildring:

Jens Jensen i Randlev er min tip3-oldefar og stamfader til en slægt af smede og maskinarbejdere, fortrinsvis bosatte i Østjylland. Og jeg, der er uddannet maskinarbejder, er i 7. led af smedeslægten.

Under mit arbejde med at lave en slægtsbog om denne smedeslægt, har jeg i min forskning erfaret, at Jens ikke var en helt almindelig person i hans samtid, og da der findes mange data om ham, har jeg fået lyst til at beskrive hans liv og levned nærmere.

Jens har været meget aktiv og det man i dag vil kalde for en udadvendt person med et stort netværk. Dette netværk rummede både den øvre del af datidens samfund som f.eks. forpagteren af Rodsteenseje Hovedgård, præsten i Odder, sognefogeden og flere af de store gårdmænd i Randlev. Men også den lavere del som mindre husmænd, indsiddere, håndværkere m.m. i sognene omkring Randlev.

Han arbejdede tilsyneladende problemfrit som skoleholder under præsten Jens Hartmann, med hvem han også gik på jagt sammen med. Og som degn under præsten Niels Blicher, men dette samarbejde har ikke været helt gnidningsløst. De 2 var meget forskellige personligheder. Niels Blicher var nok lidt af en pernittengryn, mens Jens har været en rigtig "sprællemænd" med gang i mange ting hele tiden, og måske ikke alt for flittig med sit skole- og degnearbejde.

At han har været både nysgerrig og videbegærlig fremgår af hans bogsamling, der viser interesse for matematik, teknik (bl.a. Luftelektrofon), astronomi, geografi, mange filosofiske emner og sprog. De mange tidsskrifter viser interesse for, hvad der skete i samfundet på den tid og, som søn af en skytte og skovfoged, havde han selvfølgelig interesse for jagt og natur.

Højbjerg den 10/9-2019 – Erik V. Jensen.

Fortællingens indhold:

Jens Jensen og Anne Cathrine Thomasdatter

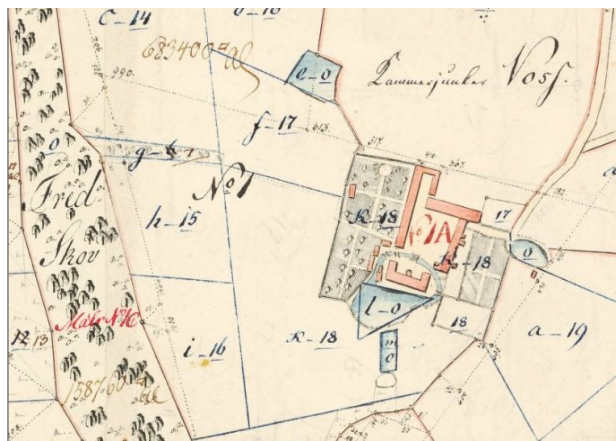
Jens Jensens børn

Hans svigerfar Thomas Christensen Thorsø

Appendix: Kaldsbrev 1796
Degneed
Kræmmerregning 1802
Niels Blichers brev til biskoppen 2/12-1806
Cathrines brev til biskoppen 15/12-1806
Biskoppens brev til Niels Blicher 23/12-1806
Niels Blichers Auktionsregnskab 1811
Skiftebehandling 1807-1819
Randlev-udstyknings vedr. Jens Jensen
Historiske begivenheder i datiden
Kildeliste
Kort 1842 og data over Randlev
Områdekort Hads herred ca. 1800

Bagside: Bjerager Kirke og Matrikelkort: Randlev degnebolig med have og jordlod

**Jens Jensen
og
Cathrine Thomasdatter Thorsø**

Det startede i Odder i 1700-tallet, hvor skytte og skovfoged Jens Laursen fra godset Rodsteenseje i Odder sogn og hans kone Appelone Michelsdatter i 1760 fik en søn **Jens**, der blev døbt i Odder kirke 3. Pinsedag, den 27 maj (formentlig født 29. januar).

Jens Laursen var i 1741 opført i Reserveroullen for Søndre Jydske Nationale Regiment (Ondrup - Rodsteenseje lægd), 10 år gl. I 1758 fik han datteren Anne, der opførtes i Odder kirkebog som født i Altona, så han har sikkert været soldat der på det tidspunkt. I 1759 boede han i Lillienstygde, da Apellones moder dør hos dem der. På det tidspunkt hed skytten på Rodsteenseje Jørgen Frederiksen Momme og boede i Brohuset. Så Jens har formentlig startet kun som skovfoged. Da Appelones broder dør i 1767 er Jens Laursen nævnt i hans skifte, som boende i "Liljensgyde Skovhus på Rodsteenseje Gods". Lillienstygdehuset med have lå på Rodsteenseje matr. nr. 1b, lige på skellet til Randlev sogn, ud mod vejen til Neder Randlev (i dag Balshavevej 115) og var på 14 fag, med 2 Rd i huspenge pr. år. Det var ejet af Rodsteenseje og brugt af ansatte ved godset. Der må tidligere have været en del skov omkring det, siden det benævntes "Skovhus".

Godset var oprindeligt dannet af gården Hovedstrup, som efter sammenlægning med andre gårde fik navnet Rodsteenseje. Hovedbygningen blev opført i 1681. Den består af en 3-fløjet bindingsværksbygning i én etage over en høj kælder beklædt med kampesten. En senere ejer, Malthe Sehestedt, tilføjede i midten af 1700-tallet et tårn på hovedfløjens gårdside. Godset ejede i 1770 ca. 54 bøndergårde i Odder og Randlev sogne.

Jens Jensen voksede op i Lillienstygdehuset og så smedene arbejde i godsets smedje, der var beliggende lidt øst for hovedgården. (Den var ikke stor: 3 fag og 8 alen dyb (ca. 23 m² i alt, og kun takseret til en værdi af 90 Rigsdaler i 1801).

Det har åbenbart vakt hans interesse, så da Jens Laursen døde den 26 december 1781, 51 år gl., står der i skiftet efter ham 25 januar 1782, at der er kone og 3 børn som arvinger, og at sønnen Jens på 22 år: *"er i Kjøbenhavn med Høje Herskabets Tilladelse for at lære Klejnsmede Haandværket"*. (Man kunne komme i lære, når man var konfirmeret og læretiden var alt efter fag på 3 -7 år, så det må være mod slutningen af Jens' læretid).

I skiftet opgøres boet efter Jens Laursen til 71 Rigsdaler, 1 mark og 3 skilling. Men med gæld på 64 Rd og 4 mk, var det kun en sølle formue på knap 7 Rd, der blev efterladt til enken og børnene. Formuen skulle normalt være delt mellem enken og børnene, men da Jens havde fået hjælp til sit ophold i København og som der står *"endnu i sin Lære stedse trænger til det"*, og datteren Anne og hendes mand havde fået hjælp til "Udflyening" af deres gård, gik hele formuen til enken, mod at hun lovede: *"at hielpe sine Børn efter hendes Evne og Omstændigheder med Aldt hvad hende muligt er til deres Gavn og Bedste"*.

Den yngste søn Michel fik dog også som arv del i nogle bistader, som faderen havde haft andel i. Endvidere nævntes at *"den Salig Mands gang Klæder ere Skikkelig gode"*, hvorfor enken bad om, at de blev holdt uden for vurdering og tilfaldt de 2 sønner.

Af vurderingsoversigten fremgår at det var et jævnt og beskedent hjem. Af særligt indbo kan nævnes et "Klokværk" og 2 "Alkaaber" med blågarns lagner, underdyner og olmerdugs overdyner. Ellers var det et ganske almindelig indbo.

Der var desuden en lille dyrebesætning på en sort ko, 5 får og et svin til det daglige hushold. Samt halvparter i bistader ved degnen i Randlev, mølleren i Stampemøllen og

hjulmanden i Odder.

Jens Laursen boede jo i det såkaldte Gydehus og ved skiftet skulle der betales 2 Rd for at udbedre husets "Brøstfældighed". Endvidere lovede enken at betale 2 Rd i husafgift til førstkommende Mortensdag (11 november) og 2 Rd for 1 års skat for 2 personer. Desuden ønskede hun 10 Rd til dækning af hendes egen kommende begravelse.

Enken Appelone trolovede sig den 16 april samme år med den nye skytte på Rodsteenseje, Rasmus Pedersen, og de giftede sig 18 juni 1782, hvorefter han flyttede ind til hende i Gydehuset. Hun døde den 27 maj 1798 i Lillingsgyde, 66 år gl., ca. 1½ måned efter at hendes 2. mand Rasmus var død, 54 år gl.

Jens Laursens andre børn var datteren Anne (født august 1758), der 21 år gl. blev gift med gårdmand Morten Jensen i Randlev (i Vantilgaarden). Hun var da tjenestepige på Rodsteenseje. Parret fik 10 børn, hvor i hvert fald 2 af dem døde tidligt. Hun døde 12 maj 1830 i Randlev, 72 år. I Randlev kirkebog benævnt: "Aftægtsmand Morten Jensens Hustrue".

Sønnen Michel (født oktober 1769) blev boende ved moderen i Lillingsgyde indtil han i 1892 blev gift med Anne Berendsdatter. De bosatte sig i Randlev og sammen fik de 6 børn, hvor af de 2 døde inden for deres første år.

Ved folketællingen 1801 i Randlev var han opført som "Huusmand med Jord og Rokkedreier". Han blev enkemand og giftede sig 2. gang i 1828 (58 år gl.) med Mette Rasmusdatter (51 år gl.). Ved tællingen i 1834 var han benævnt "Drejer og Opholdsmand", og han døde i Randlev den 2 juli 1836, 67 år gl.

Iflg. Odder kirkebog havde Jens Laursen også fået en søn Laurits (i 1763), en datter Birthe (i 1765) og 1 søn Laurs (i 1766), men de var alle døde ved Jens Laursens død i 1781.

Det vides ikke hvor Jens Jensen var efter 1782 og frem til han blev gift i 1789. Han er ikke nævnt i kirkebogen i Randlev før end ved hans giftemål i 1789, skønt hans søster Anne Jensdatter havde 2 barnedåb i perioden, Appelone i januar 1786 og Karen i juni 1788. Men Jens var ikke blandt fadderne, selv om det var Cathrine Thorsø, der bar barnet i 1788 (Men ved søsterens næste barn i 1791 var han fadder!).

Det var kutyme for udlærte smede fra købstæderne at tage på "Valsen" som Navere i mindst 3 år (dvs. arbejde i udlandet, ofte i Tyskland), efter at de var udlærte, og det har Jens sikkert også gjort, da han ikke er fundet nogen steder ved folketællingen juli 1787. Og ved sin død ejede han da også mange tyske bøger.

Men Jens vendte i hvert fald hjem til Lillingsgyde og drog derefter til Randlev, som han kendte godt fra sin barndomstid. Randlev var et typisk landsogn uden den store vækst og udvikling, hvor det meste af sognet på den tid hørte under Dybvad og Rodsteenseje som fæstegårde. Der skete også her den såkaldte udskiftning, hvor bøndernes spredte jordstykker blev samlet i større enheder tæt ved gårdene, og nogle gårde blev flyttet ud, så Randlev by blev omkring 1793 omdannet til Over- og Neder Randlev. I perioden 1787-1801 var der fast ca. 375 beboere i sognet, fordelt på 24 gårde, 3 boelsteder samt 35 husmandssteder, hvor der især boede de håndværkere, der arbejdede i sognet, og som måtte have lidt landbrug ved siden af for at kunne leve.

For at styrke købstæderne havde kongen tidligere givet dem eneret på handel og håndværk. Men det hæmmede landbruget meget, så fra 1537 blev det af Christian 3. tilladt for visse håndværkere, at bo og udøve deres erhverv uden for købstæderne.

Og i Christian 5.s Danske Lov af 1683 står der: "*Ingen Haandsværksmand maa bo paa landsbyen, undtagen Grovsmede, Tømmermænd, Bødkere, Teglblændere, Pottemagere, som gjøre sorte Potter, Hjulmænd, Muurmestre og de Skomagere, som sye Bøndersko*". Senere blev kredsen af tilladte håndværk udvidet med: Skræddere (der kun syede vadmel, dvs. bøndernes hjemmenvævede klæde), Vævere (som kun vævede vadmel og blå- og hampelærred), Skindere (der bearbejdede skind), samt Møllere og Drejere (i træ). På den tid var der i Randlev sogn 16 håndværkere, fordelt på : 2 smede, 1 hjulmand, 2 snedkere, 1 bødker og 1 drejer, 2 skomagere og en træskomager. Endvidere 3 vævere

og 3 skræddere. Ved Ft. 1787 var de 2 smede i Randlev, Hans Mejer og Rasmus Gunnersøn, begge omkring 55 år gl. og Jens har formentlig arbejdet noget ved en af dem, da han kom hjem.

Den 23. juni 1789 blev han (29 år gl.) viet i Randlev kirke til Cathrine Thomasdatter Thorsø, født i 1766 som yngste datter af degnen til Randlev og Bjerager Thomas Thorsø. Hun nedkom (23 år gl.) knap 6½ måned efter, så det har nok været ved en påskefest i april, at Jens har forført den lille Cathrine. Jens' far og degnen var gode bekendte, så Cathrine har nok været en barndomsveninde.

Jens må have nydt en vis respekt i Randlev, for som den eneste brudgom i mange år tituleres han i kirkebogen som Sr Jens Jensen (Sr = Seigneur). Men det var vel også noget stort dengang, at have været i København og (måske) udenlands !

Brylluppet stod bare 3 måneder efter at Cathrines mor var død. Hun og hendes far boede da alene i degneboligen, og parret har sikkert taget bopæl der. De fik en del børn i tidens løb, men flere af dem døde tidligt.

* Jens, født den 3 januar 1790 og døbt 21 februar samme år.

* Thomas, født 13 august 1791 og døbt 2 oktober samme år.

* Rasmus, født 13 november 1793. Han døde efter et ½ år.

* Friderich, født og hjemmedøbt 26 juni 1795. Han døde i 1800.

* Anders, født og hjemmedøbt 25 august 1797.

* Anne, født og hjemmedøbt 21 december 1799.

* En dødfødt datter i 1802

* Niels, født og hjemmedøbt 8 april 1803.

* Christian Erhardt, født og hjemmedøbt 29 marts 1806. Han døde i 1813.

Blandt dem der bar ved dåbene, var madame Kragballe og madame Worm, præstefruer fra Odder, og præsten Niels Blichers hustru Christine Marie Curtz.

Valg af faddere til barnedåb var dengang meget vigtigt, for de viste ens sociale status og position, og hvem man omgikkes i det daglige. Så blandt fadderne var: Ole Wissing, degn i Gosmer, Rasmus Andersen, den senere degn i Gosmer, Terkel Jørgensen, organist i Gosmer kirke, Christian Ebbesen, degn i Ørting, Jørgen la Cour, degn i Odder, forvalter Hans Schou fra Rodsteenseje, sognefoged og gårdmand Jens Møller og gårdmændene Morten Jensen, Erich Nielsen og Peder Mortensen, alle fra Randlev.

Det var folk, der var en del af Jens' netværk i hans tid i Randlev sogn, især degnene Ole Wissing og Christian Ebbesen og sognefogeden Jens Møller. (Og flere af dem skyldte han penge, da han døde !).

Der havde i tidligere tider været klage fra biskoppen over manglende eller dårlig undervisning af børnene i Randlev og Bjerager sogne, og i begyndelsen af 1700-tallet kunne mange gårdmænd i sognene ikke engang skrive deres eget navn på mandtalslister.

I 1721 købte nogle Randlev-beboere så et 4-fags hus af godsejeren på Rodsteenseje til en skole og fra 1727 var der fast ansat en skolemester til undervisningen.

Ved en kongelig forordning af 23 januar 1739 og Danmarks første almindelige skolelov 29 april 1740 blev det påbudt, at der skulle oprettes skoler i alle landets sogne, så alle børn fra 5-6 års alderen kunne lære om "tro og salighed, samt læse, skrive og regne". Sognedegnene skulle undervise ungdommen og der skulle etableres degneboliger med skolestuer i alle sogne. Og hvor degnen ikke selv var i stand til at forestå undervisningen, kunne der antages en skoleholder, der så skulle aflønnes ud af degnens årlige indkomst.

Det var "skrappe" krav, der blev stillet til en skoleholder på den tid. Ifølge forordningen af 1739 skulle han forud for ansættelsen, af provsten og sognepræsten "nøje examineres og prøves":

1. Om han tydeligen kan undervise børn i at læse

2. Om han forstår sin Katekismus og den rette saliggørelses orden og kan gøre rede for

den for børnene, så kraften deraf "på en enfoldig, forstaaelig og indtrængende Maade appliceres".

3. Om han har gode "Testemonia" om et ulasteligt forhold og i særdeleshed "at han ey bander, ey lyver, ey er til drukkenskab, liderlighed eller ufredelighed".
4. Om han skriver og regner vel, eller så godt som i hans skole behøves, og kan deri informere, samt om han skriver ortographisk dansk.

Om de 3 første punkter mangler bør han ikke antages, medmindre ingen bedre er at få !!!

Ved den kongelige forordning var det endvidere bestemt, at provsterne mindst én gang om året skulle visitere skolen for at sikre, at læsning af bibel og katekismus foregik tilfredsstillende.

Den første officielle skole i sognene blev indrettet i Dyngby i et beskedent skolehus (af Købmand Cordsens enke), og var i brug som skole fra 1740 til 1835. Men området var for stort til kun én skole, så Randlev måtte have sin egen.

Oprindelig var der ikke nogen decideret degnebolig i Randlev og Bjerager. Degnene Christen Thorsø og senere sønnen Thomas Thorsø fæstede gård i Randlev ved godset Dybvad, og havde bopæl der. Efter de kongelige krav om oprettelse af degneboliger i sognene, lavede Justitsråd de Lasson fra Dybvad og Major Sehestedt fra Rodsteenseje 18 maj 1745 en aftale med degnen om, at et 15 fags hus på den fæstede gård i foråret 1745 skulle henlægges til degnebolig og skolestue for Randlev. Da Rodsteenseje ejede Randlev kirke, betalte Sehestedt for degneboligen i form af nogle markjorder, og Lasson, Dybvad, som største lodsejer i sognet, stod for skolestuens opbygning.

I 1770 nedbrændte gården og med den huset med degnebolig og skolestue. Da gården blev genopbygget, blev der bygget et "Fæehus" der, hvor skolestuen og degneboligen havde ligget, og lavet nyt stuehus et andet sted. Degnen boede da stadig på gården, men skoleundervisningen foregik andensteds (*i et usselt Skolehuus*), og det var ikke degnen der underviste, hvilket biskoppen påtalte.

I april 1780 forlangte biskoppen, at der blev bygget selvstændig degnebolig og skolestue i Randlev. De 2 enker på godserne, madame Sehestedt på Rodsteenseje og madame de Lasson på Åkiær (tidligere Dybvad), indgik da en aftale, så Åkiær leverede en grund tæt på Randlev kirke og bekostede de 10 af fagene på et 15 fags hus, der skulle rumme både degnebolig og skolestue. Rodsteenseje skulle så betale for de sidste 5 fag. Men opførelsen af huset måtte vente til næste forår, dels fordi alle tillægkelige "Saug Skjærere" på det tidspunkt arbejdede på Rathlousdal med genopbygning af mange afbrændte gårde, og dels på grund af mangel på langhalm til stråtag det år. Så først i 1781 fik Randlev sin degnebolig med skolestue.

Ifølge 1739-forordningen skulle der i hver skolestue forefindes en bibel, 2 store sorte tavler til information, 2 blækhorn og 2 stærke linealer. Og præsten skulle sørge for de nødvendige bøger til børnene, så som "ABC-Bøger, Catechismer, Catechismi-forklaringer, Davids-Psaltere, Nye Testamenter og Psalme-Bøger".

Undervisningstiden var fra Påske til Mikkelsdag fra kl. 7 til 11 formiddag og fra 2 til 6 eftermiddag og fra Mikkelsdag til Påske, fra kl. 9 til 12 formiddag og fra 1 til 4 eftermiddag. Hver morgen startede med en morgen-psalme og bøn, samt et kapitel af den hellige Skrift, og tilsidst blev sunget en åndelig psalme. Derefter skulle der straks læses med børnene. Og drenge og piger skulle sidde ved borde hver for sig, adskilte ved et skillerum eller et gitter. Ligesom læsningen startede om morgenen, så endte den også om aftenen med sang, bøn, læsning i Bibelen og en aften-psalme.

I samme forordning var det jo bestemt, at degnene skulle virke som skoleholdere i kirkebyerne. Men degnearbejdet har åbenbart været så krævende i Randlev og Bjerager, at der ud over degnen var ansat skoleholdere i både Randlev og Dyngby.

Det var ikke noget særlig vellønnet job som skoleholder, som Jens overtog, selv om der var over 30 børn i skolen i Randlev. Omkring 1783 havde der været en stor økonomisk

krise i Danmark (som fremkaldte landbrugsreformerne og Stavnsbåndets ophævelse i 1788, samt bøndernes overgang til selveje fra 1789). Så da Jens kom til var lønforholdene elendige. Han er formentlig begyndt at undervise skolebørnene i Randlev engang i 1790, efter at den forrige skoleholder i Randlev var rejst, og Jens har sikkert haft skolegang på godset under sin opvækst, og der tilegnet sig de nødvendige kundskaber. I hans senere kaldsbrev af 1796 står der ganske vist, at han havde holdt skole i 10 år, men det er ikke rigtigt. (I følge et brev af 1793 fra nogle Randlev-beboere købte Jens den forrige skoleholder ud af stillingen for 30 Rd !).

Ved forgængereren i jobbet som skoleholder, Peder Billeskov Grimstrup (forhenværende underofficer) og hans kone Marie Dorethea Toxverdt, skrives således ved folketællingen 1787 i Randlev by: *"Skoleholder har kun 20 Slet daler til løn"* og senere *"i disse dyre Aaringer har hand lidt meget hordt med at faae det tørre Brød"*. Han havde da 5 børn og fik det 6. barn, Peder, døbt i Randlev kirke 8 juni 1788. (Ca. 1890 blev han skolelærer i Tranbjerg, Ning Herred, forhåbentlig til en bedre løn).

Hvorfor Jens tog et så dårligt lønnet job, når han har kunnet tjene meget mere som smed, er ikke til at vide. En af årsagerne kan have været degnedatteren Cathrine, for det har været degnen Thorsø, der har skullet betale hans løn, og Jens har sikkert formentlig muligheden for et senere job som degn. En anden kunne være fordi han ikke kunne nedsætte sig som kleinsmed i Odder eller Randlev, idet næringsloven sagde at kleinsmede kun måtte arbejde i købstæderne. Han har så skullet nedsætte sig i Århus eller Horsens.

Mange af skoleholderne var husmænd eller håndværkere og undervisningen blev ofte suppleret med bijob ved siden af. Og Jens har helt sikkert også lavet smedearbejde ved siden af. Af brevet fra 1793 fremgår en klage over, at han passer sit *"Klein arbeide"* og *"slibe Ragekniv"* ved siden af skoleundervisningen.

Han boede jo tæt ved bysmedjen og det faktum, at han livet igennem beholdt alt sit smedegrej og havde diverse stykker jern (smedejern) liggende gemt i skufferne i sin stue (jfr. skiftet i 1807), viser det også.

Den 21 februar 1790 blev sønnen Jens døbt og båret i kirken af Jens' moder, Appellone Michelsdatter, og hendes daværende mand, Rasmus Skytte fra Rodsteenseje, var fadder.

I 1791 blev det bestemt at hvert sogn skulle have en sognefoged, udvalgt af amtmanden blandt sognets beboere, oftest en gårdmand. Hans opgave var at være den lokale politimyndighed. Og selvfølgelig var Jens ven med den valgte sognefoged.

Den 2 oktober samme år blev sønnen Thomas døbt i Randlev kirke. Jens havde allerede dengang fine bekendtskaber, for ved dåben bæres Thomas af Madame Kragballe, der var gift med sognepræsten i Odder, Anders Kragballe. Blandt fadderne var degnen fra Gosmer og svogeren Morten Jensen.

Den 3 juli 1792 blev Jens' broder Michel, der da stadig boede hjemme i Lilliensgyde, gift i Randlev kirke med Anne Berendsdatter og de bosatte sig i Randlev, hvor hun var fra.

Den 6 august samme år var biskop Janson fra Århus stift på visitation i Randlev kirke og her viste det sig, at Jens var god til at gøre indtryk på folk. I bispens Visitatsprotokol står følgende:

"Degnen Thomas Thorsøe skal tillige være Skoleholder i Randlev, men kan for Alderdom ikke meere forrette denne Tienst, som her gives af Jens Jensen, en fortrinlig duelig Person, da han haver meere end almindelig Kundskab ogsaa i Mathematiken, hvorfor her vist fortienes at aflægge med et godt degnekald her eller andensteds, i sær da han ogsaa vel forstaaer at føre Sangen. - I Bierager Sogn er desuden en Skoleholder, ved navn Berthel Jensen. Ogsaa denne haver et godt Vidnesbyrd. - Deres Skoleprotocoller fandtes at have den behørigte Orden og Rigtighed".

I 1793 var der en tvist i sognet om skolen i Randlev. Med en placering i Over Randlev, var der mange af børnene i Randlev sogn, der ikke kunne komme i skole om vinteren, undtagen at de skulle hentes og bringes. Og før den nye degnebolig med skolestue blev bygget i 1781, brugte man det gamle primitive skolehus (på 4 Fag) opført i *"Møller Randlev"*, hvor det efter mange sognebeboeres mening lå mere centralt.

Så nogen tid efter bygningen af degneskolen havde beboerne overtalt godsejerne til at

de måtte bygge en ny skole, placeret midt i mellem Over og Neder Randlev, og give dem træ til bygningen, samt tilladelse til at de flyttede borde og bænke fra degneskolen til den nybyggede skole, hvor skoleholderen derefter forestod undervisningen.

Men Skolefundatsen af 1741 havde bestemt, at sogneskolen skulle være i degneboligen i Over Randlev og at degnen skulle undervise der, og kun der. Så efter ordre fra sognepræst Jens Hartmann flyttede Jens i 1793 borde og bænke tilbage til degneskolen og nægtede at undervise i den lille skole. Og beboerne i Neder Randlev fik besked på at flytte kakkellovnen fra deres skole til skolestuen i degneboligen, hvilket de nægtede. De klagede til biskoppen over det, samt over Jens's manglende undervisning og at han sendte børnene hjem fra skole for selv at gå på jagt med præsten Jens Hartmann.

Efter flere pålæg fra Biskop Janson og Stiftamtmanden, ser det ud til at de har måttet give sig og bruge skolen ved degneboligen. De forlangte så at beboerne i Over Randlev hver skulle betale 10 sk til dem for kakkellovnen, ligesom de heller ikke ville give "Tørv eller Fourage til Skoleholderen". Hvordan det hele endte vides ikke.

Den 5 januar 1794 blev sønnen Rasmus døbt i Randlev kirke og degnene fra Ørting og Gosmer samt sognefogeden Jens Møller var blandt fadderne. Rasmus døde senere på året.

Den 17 august 1795 blev sønnen Friderich døbt i Randlev kirke og Jens har måske allerede da vikarieret som degn. Blandt fadderne var forvalter Hans Schou fra Rodsteenseje samt degnene fra Odder og Gosmer.

Den 26 oktober samme år døde præsten Jens Caspersen Hartmann, der var præst i Randlev og Bjerager 1778-95, og søn af den tidligere præst Casper Ernst Hartmann. Ved auktionen (7 april 1796) over det omfangsrige dødsbo købte Jens kun beskedent ind (for knap 2 Rd), for der var ikke meget at rutte med af den beskedne skolelærerløn. Ud over et bord med skuffer og en del bøger, var det et "Barometrum", der blev solgt til "Sr Jensen fra Randlev" for 3 mark og 1 skilling.

Det meste af indboet blev overtaget af enken. Men den nye præst Niels Blicher, den senere digter Steen Steensen Blichers fader, der var blevet udnævnt i december 1795 og indsat i embedet palmesøndag (20 marts) 1796, viste sig som stor-indkøber med 144 indkøbte genstande ! - Heriblandt 2 senge, diverse møblement, køkkengrej, bøger osv., kort sagt alt mellem himmel og jord. - Men det var også et ret omfattende indbo, der i alt indbragte 1805 Rigsdaler til boet !

Den 24 marts 1796 døde Jens's svigerfader, degnen Thomas Christensen Thorsø. Jens havde da formentlig vikarieret som degn i et stykke tid og forventede vel at blive ny degn. Auktionen over degnen Thorsø's dødsbo (15 august 1797) afslørede, at han havde haft 2 store interesser, biavl og tøj. Ud over at han havde 8 bistader stående i haven, havde han halv- og tredjeparter i bistader 30 steder rundt om i Randlev, Bjerager og de forskellige sogne i Hads herred ! - Hvad tøj angik havde han en helt utrolig garderobe i forhold til datiden, bl. a. 7 sæt sort kjole og vest !

Jens var blevet degn, da auktionen blev afholdt, og købte for ca. 26 Rd (på 14 indkøb). Bl. a. svigerfaderens sortbrogede ko og hans jernkakkellovn, en olmerdugs overdyne, underdyne samt et kobberfyrbækken til at varme dynerne med om vinteren. Et fuglebur (til Cathrine?) og endelig et sæt "arbejdstøj" til degnetjenesten, nemlig en "*Sort Klædes Kiol og Væst*" (klædes = købt stof, ikke hjemmelavet).

For den 6 august 1796 havde biskop Janson igen været på visitation i Randlev og atter havde Jens brilleret over for ham. I Visitats-protokollen står:

"Til Degn, var nyelig beskikket Skolelærer Jens Jensen, gandske Kyndig, ogsaa ie Mathematicis - han aflagde den Dag en god Prøve, ved at Latifisere Skolens Ungdom. - Han holder Skole i Randlev - ogsaa en anden væl skikket Skoleholder er i Biereager. - Ogsaa fandtes god Kundskab hos de forsamlede Unge - i sær viste de yngste af Dem sig vel opvakte og frodige".

På de tider var det godsejeren på Rodsteenseje, der ejede Randlev kirke, men kongen der havde Jus Vocandi, dvs. havde retten til at udnævne præster og degne. Og den 28 august 1796 havde "Theologie Doctor og Professor samt Biskop over Aarhus Stift"

Hector Friderich Janson udstedt et Kaldsbrev til præsten Niels Blicher, hvor i står:

"Kalder og beskikker hæderlig og velagte Jens Jensen som haver holdt Skole for den afdøde Degn i 10 Aar, og af mig ved anstillet Prøve af mig er befunden duelig og beqvem, til at være herefter Sogndegn for bemelte Randlev og Bierager Meenigheder samt Skoleholder i Randlev; Thi skal han efter sit afgivne eedelige Løfte fornævnte Degnetieneste og dermed combinerede Skoleholder Embede med tilbørlig Fliid og Troskab forestaae og betiene, saavel i Henseende til Sungen i Kirken og ved Gudstienesten med alt hvad Degne-Embedet ved Kommer, som især at antage sig med al muelig Fliid og Bestræbelse Ungdommens Underviisning i Christendom, Skrivning og Regning samt anden vigtig Kundskab; bevise sin foresatte Øvrighed den tilbørlige Lydighed, i rette Tid erlægge de paa Kaldet hæftende Byrder, holde Degneboligen i forsvarlig Stand, og saavel herudi som i alle andre vedkommende Ting holde sig hans Kongl Majst. Allernaadigste Lov og Anordninger efterretlige, og overalt opføre sig som det en retskaffen Sogndegn og Skoleholder vel sømmer og anstaaer".

Som oven nævnt skulle Jens, før han kunne starte som degn, sværge såvel degneed som troskabsed til enevældskongen, Christian 7., som alle andre embedsmænd i landet skulle på den tid og det blev gjort 8 august.

Randlev Kirke er beliggende i Over Randlev og er en lille romansk kvadrestenskirke fra 1100-tallet. Begge de oprindelige portaler er bevarede i kirken, hvis kor og skib er fra o. 1200. Den oprindelige korbue med en relief-flise, hvor både Adam, Eva og Kristus ses, er helt enestående i Danmark. Fløjaltertavlen er fra begyndelsen af 1500-tallet og ligeledes helt unik.

Degneboligen var som nævnt på 15 fag og lå på matr. nr. 2 i Randlev by (lige over for præstegården). Ved brandforsikring i juli 1798 blev stuehus og 4 fags udhus ansat til 400 Rd. ud fra en detaljeret taksation over degneboligen. Udhuset var Jens' og blev solgt ved auktionen ved hans død i 1806.

Der findes en brandforsikringstaksation af huset den 10 marts 1841, og da lød beskrivelsen således:

"Degneboligen ligger Øster og Vester med Enderne, 15 Fag, 9 Al. dyb (ca. 127 m²), Ege Under - Fyr overtømmer, dels murede, dels klinede Vægge og Straatag, 9 Fag er til Beboelse med Loft, Vinduer og Døre, Bryggers, 2 Skorstene samt Bagerovn, 6½ Fag med Fiellegulv og 1 Fag med Muursteensgulv, de øvrige 6 Fag til Lade og Kostald, taxeret for 650 Rbd Sedl:".

På det tidspunkt var der bygget en 5 fags, 11½ alen dyb skolebygning syd for degneboligen, med gulv belagt med Flensborgklinker. De nævnte 6 fag lade og kostald i degneboligen var den gamle skolestue med stampet lergulv. Resten af boligen var formentlig som på Jens' tid, med 2 stuer og 2 kamre i beboelsen.

Aflønningen af degnekald i Randlev var noget bedre end som skoleholder. Normalt skulle degnen have fri bolig samt naturalier, og de årlige indkomster blev i 1806 ansat til: Degne-Korn og Nannest-Korn af hver landejendom en gang om året (svarende til 1/3 af præstens korntiende), i alt 24 tønder, 5 skæpper, 1 fjerdingkar byg. Samt betaling for de kirkelige handlinger (accidenser), som ikke var ubetydelige, da sognenes hartkorn var på hele 376 tønder i alt. Dog skulle degnen så betale en afgift til den latinske skole i Århus.

Endvidere var der udlagt en jordlod på 4 tønder land til degneboligen (en Skolelod).

I 1806 anslog præsten Niels Blicher værdien af den samlede aflønning til 170 -180 Dalere. Men der var også brug for pengene, for der blev stillet krav til degnens påklædning. I bogen "Degnen" anføres:

Til hverdag kunne degnen være iført hverdagstøj i grå vadmél, bukser, vest og evt. skindvams eller lædertrøje, støvler eller træsko. Men i kirken havde han en sort kjole på, evt. med slag af fløj (velhavere havde fløjlskjoler med silkeslag), vest og sko med spænder. Hertil strømper, skjorte og halskrave eller halsbind. Desuden brugte han gerne

paryk ved kirkegerningerne samt hat eller kabuds. - Også degnekonen skulle have en stor og omfattende garderobe.

Degnens opgaver var at ringe med klokken morgen og aften, samt ved søndage og høj-tider. Læse indgangs- og udgangsbøn og synge for på salmerne. Støbe vokslys og holde kirke og kirkegård i orden. Indsamle til fattig-bøssen og vikariere for præsten, når den var væk fra sognet. Desuden deltage i de unges kristendomsundervisning m.m., bistå ved mandtalslister og føre til- og afgangslister for sognet, skrive testamenter for den almene befolkning og ofte være værge eller formynder ved skiftesager. - Ja, degnen spillede dengang ofte en lang større rolle i bondens daglige liv end præsten.

Der blev ikke ved ansættelsen stillet krav til sangtalent, skønt degnen skulle synge for i kirken. Og der er mange eksempler på (fra præste-korrespondance), at nogle degne sang ganske forfærdeligt ! Men iflg. Biskop Janson var Jens jo vel istand til "at føre sangen" og hans ven Terkel Jørgensen, organist i Gosmer kirke, kunne hjælpe ham med melodierne.

Som søn af en skytte var Jens naturligvis en ivrig jæger og med hans store omgangs-kreds har han også haft mange jagtkammerater, bl.a. præsten Hartmann og stedfaderen Rasmus Skytte. Og Thorvald Madsen, Odder, fortæller følgende beretning:

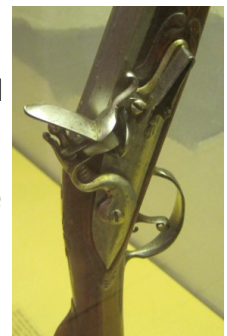
En af Steen Steensen Blichers jagtkammerater var den "fattige skoleholder Jens Jensen fra Randlev". Også han var en lidenskabelig "Nimrod" (= gl. jagtgud; udtrykket bruges om en meget ivrig jæger), og der skulle mere end skoleundervisning til, for at holde ham fra at gå på rævejagt med Blicher.

Det fortælles at Steen en dag i skoletiden bankede på ruden ind til skolestuen og råbte, at en ræv luskede rundt ude i Randlev mose. Straks hentede Jens sin bøsse og bad børnene selv holde skole. Og han formanede dem til at sidde roligt og skrive, til han kom tilbage.

Men så snart han var ude af syne blev der støj og slagsmål i skolestuen. Tilfældigvis kom præsten Niels Blicher forbi og hørte råb og skrig derinde fra. Han spurgte så, hvor degnen var og fik svaret, at han var gået på jagt med præstens søn. Niels Blicher svarede, at han så ville blive der skoletiden ud, så der blev regnet og skrevet. Og da børnene var gået og Jens endnu ikke var kommet tilbage, skrev Blicher på en seddel: *"Formedelst degnens fraværelse har undertegnede undervist i skolen og er blevet overbevist om, at børnenes præstationer ej svarer til min forventning. - Niels Blicher"*.

Det var ikke let at gå på jagt dengang og slet ikke i et fugtigt moseområde. Bøsserne var på den tid af flintelåstypen. Krudt til drivladning og hagl blev stoppet ned i løbet fra oven af. Så blev der hældt krudt i en fængpande, der var dækket af et dæksel. Endelig var der spændt en flintesten fast i hanen. Når der skulle skydes, skulle hanen spændes, og ved affyring af bøszen slog hanen med flintestenen mod pandedækslet, der gik op, så gnister røg ned og antændte krudtet i fængpanden. Det brændte så via et hul i løbet ind og antændte drivladningen, så skuddet gik af.

Så når man gik på jagt i fugtigt vejr, gjaldt det om at holde bøszen (og krudtet) tørt, ellers kunne bøszen ikke affyres. En flintebøsse havde en rækkevidde på max. 180 m.

Da Jens blev degn startede hans finansielle aktiviteter. Den 26 juli 1796 købte han for 199 Rd af præsten Hartmanns enke en jordlod på 3 skp hartkorn, beliggende mellem skolens jord og bysmeden Peder Jørgensens jord. Denne lod var en udstykning fra den gamle Ødegårds jorder, som præsten havde købt. Da Jens åbenbart ingen penge havde, lånte han dem alle på obligation til 4 % p.a. af Madame Lihme, degneenke fra Ørting. Hun boede ved sin datter, der var gift med Jens' ven i Ørting, Ole Arnt Schou, der var kræmmer ? (ved Ft. 1801 dog angivet som selvejer husmand uden jord).

Den 19 juni 1797 lånte Jens så på obligation 50 Rd af en Jens Rasmussen Balle, måske for at bygge det 4 fags hus til kreaturer, som han ejede ved sin død, da udhuset var med i brandforsikringen i 1798.

Den 13 oktober samme år blev sønnen Anders døbt i Randlev kirke. Han blev båret af

Madame Worm fra Odder og blandt fadderne var også denne gang forvalter Schou og jomfruerne Guldborg og Bregendahl fra Rodstenseje samt et par degne.

I maj måned 1798 døde Jens' moder Appelone, der da stadig boede i Lillingsgyde, ca. 5 uger efter at hendes 2. mand Rasmus Skytte var død. Hun blev begravet 30 maj i Odder kirke. Ved skiftet efter begge blev den samlede arv opgjort til knap 97 Rd, hvoraf Jens arvede knap 20 Rd. Samme år forlod hans bekendte, forvalter og fuldmægtig Hans Schou på Rodsteenseje, godset for at blive amtsforvalter i Ålborg. Ny forvalter på Rodsteenseje blev Hans Christian Møller.

Den 12 februar 1800 blev den enlige pige i børneflokket, Anne, døbt i Randlev kirke. Hun blev båret af Pastor Blichers hustru og blandt fadderne var igen flere degne.

I marts samme år forespurgte pastor Blicher det Kongelige Danske Cancelli om lov til at bruge en af ham forfattet lærebog til skoleundervisningen i Randlev, i stedet for den "Authoriserede" lærebog. Hvad Jens mente om det, vides ikke. Men efter at have konfereret med biskoppen om det, meddelte Cancelliet afslag den 5 april. Den 6 august samme år var der atter visitation i Randlev af biskoppen og i hans Visitatsprotokol er noteret følgende:

"Degnen og Skolelærerne være ligeledes de samme som ved die forrige her holdte Visitation. Og intet at udsætte paa deres forhold. Ved de Unges Overhørelse erfarede, at de alle vare Vel underviiste, og kunde gjøre godt Rede for al Christelig og nyttig Kundskab."

Den 30 november 1800 døde sønnen Friderich, 5 år gl. og blev begravet 4 december.

Ved folketællingen i februar 1801 i Randlev by var Jens opført som: Sogne-
degn og Skoleholder, 41 år gl. Tællingen viste også at degnefamilien havde en 13-årig tjenestepige i huset. Jens havde hjulpet med ved tællingen og under-
skrevet den, og heraf fremgår, at han havde en rimelig letlæselig skrift.

Den 14 oktober samme år lånte Jens på "Contract" 99 Rd af gårdmand Michel Michelsen i Bjerager.

Sognepræsten havde på den tid ansvaret for skolevæsenet og Niels Blicher præsterede på et år at lave 43 skolebesøg i Randlev og Dyngby skoler.

Skoleholderne var dengang ikke så godt uddannede til undervisning og Blicher udtalte således: *".. vore Skoleholdere ere ikke alle, hvad de burde være, men hvordan kan man forvente det hos Exhaandværkere, Exunderofficerer, Extjenere – de er blevet Lærere på et Puf! - Hovedkulds ere de sprunget ud i en ny Næringsvej"*.

Som effekt af denne vurdering foreslog han i 1801 at lave et "Skoleholder Seminarium" i Randlev by, men biskoppen var ikke stemt for tanken og ytrede, at det *"fordrede nøyere Overveyelse, og at lokal-Omstændighederne burde tages i Betragtning"*. (Hvad han så end har ment med det?). Så først i 1811 startede en egentlig uddannelse til landsby-skole-
mestre i Randlev.

Den 25 februar 1802 fødte Cathrine en datter, der døde straks efter fødslen. Samme år døde degneenken madame Lihme, så Jens måtte den 12 juli udfri obligationen til hendes arvinger. Men han lånte ikke igen på ny obligation.

Af en kræmmerregning fra Schou i Ørting fra 1802 (fremlagt ved Jens' skifte) kan man få et lille indblik i hans daglige tilværelse på den tid:

At han var en ivrig jæger bekræftes af hans indkøb af "1½ pund Krudt og 4 pund Hagel" for hele året. Der blev også drukket kaffe og the i hjemmet. Men med et årsindkøb af 4½ pund kaffe, 1¾ pund sukker og 3 portioner kandis, antyder det, at det kun var ved besøg og festlige lejligheder, det blev nydt.

Det samme antyder køb af 6 fl. og en ½ pot vin (angivet som rødvin, ung vin eller gammel vin) samt 1 "Pibe" Rom. Der findes ikke brændevin på regningen, men det kan jo være købt andetsteds! - I øvrigt indeholdt regningen også et kontant lån på 7 Rd.

Til Cathrine blev der købt 15½ alen "Stribet Tøy" til 2 skilling pr. alen og 1½ alen Rød Rye (opkradset uldstof). Og til julemad blev der købt 10 "Spege Sild Saltes" til 5 skilling.

I 1803 blev sønnen Niels døbt den 26 maj i Randlev kirke. Han blev båret af Madame Schou fra Ørting. Blandt fadderne var Jens' ven Ole Schou fra Ørting og flere degne. Den 2 juni udsendte "Aarhus Bispe Contoir" en litteraturliste over 5 bøger og magasiner, af både kirkelig og social art, som kunne købes på det årlige gejstelige lande-

møde. Jens købte her en: "Haandbog for Lærere ved Skoler" af en Doctor Clum, for 1 Rigsdaler.

Samme år døde Jens Rasmussen Balle, så Jens måtte den 22 juni udbetale de lånte 50 Rd til hans enke. Indtil videre havde han haft styr på økonomien og klaret både renter og indløsning af den første obligation, men nu måtte han 23 juni låne på obligation 150 Rd af Peder Sejersens i Søby, med pant i sin jordlod. Lånet var skrevet på stemplet papir, men ikke tinglæst !

I en Oppebørsels-protokol (skatteopkrævning) fra 1804 er angivet, at Jens for sin jordlod i Randlev på 3 skp skulle betale 54 skilling i jordskat. Den 25 juni 1804 solgte han med god fortjeneste jordlodden til Jens Juulsen og Niels Sørensen, begge af Randlev, for hele 375 Rd. Obligationen, hvori jordlodden var pantsat, blev rettet til pant i et ham tilhørende moseskifte i Randlev mose !

Den 3 juli lånte han yderligere 20 Rd af en Juul Juulsen i Randlev og skaffede sig således juni-juli 1804 en sum på 395 Rd til køb af tørveskifter.

Jens købte af Niels Sørensens enke (nu gift med Søren Knudsen) i Smederup en parcel nr. 2 af den såkaldte Ødegaard på Randlev mark på hartkorn 2 skp 1¾ alb for 180 Rd. Den var 7 juli 1798 udstykket med det Kgl. Rentekammers godkendelse fra en større jordlod, der i 1796 blev frasolgt af præsten Hartmanns enke. (Hvornår Jens købte den vides ikke, for der blev ikke lavet tinglæsning på købet af parcellen før end 13 august 1808, til "Degne Enken Anne Kathrine Thomasdatter").

Var det af pengemæssige årsager, at Jens udskiftede sin jordlod nær ved skolen, som nok var mest til agerbrug, med et par moselodder ? - Kunne der tjenes penge på salg af tørv eller var det hans jagtglæde, der drev ham, så han kunne få sit eget jagtterræn ?

Den 13 juni 1804 havde broderen Michel (med Jens som vitterlighedsvidne) købt et hus med 4 skp jord for 350 Rd (selvom han i 1795 i brandforsikringen var benævnt selvejerhusmand og ved Ft. 1801 var anført som "Husmand med Jord", og dette hus ikke er fundet solgt inden da). Og da han den 24 juni 1804 lånte 400 Rd på obligation til huskøbet, satte han som sikkerhed sit eget "iboende" hus med tilliggende 4 skp hartkorn samt et "*Tørveskifte i Randlev Moese*".

Så Jens og Michel havde på det tidspunkt også købt et par tørveskifter af Rasmus Sørensen i Randlev for 50 Rd, formentlig omkring juni 1804. Det var parcellerne nr. 1 og 2, ansat til hartkorn 1 fdk, fra en udstykning, der først blev godkendt af det Kgl. Rentekammer 16 juni 1808 ! Parcellerne var udstykket fra en jordlod, som Rasmus Sørensen havde købt af Søren Knudsen den 20 juni 1799. Denne jordlod - senere matr. nr. 142, Randlev - var også en del af den gamle Ødegårds-udstyknings fra 1796 (ved Smederup markskel).

Heller ikke her var der papir eller skøde på købet. Der blev først lavet tinglæsning af købet til "Degne Enke Kathrine Thomasdatter og Michel Jensen" den 27 juni 1808. I dette skøde nævnes at køberne selv skal betale en landinspektør for at få de 2 yderste lodder fra Smederup markskel "*afpælet og afsadt*".

Rasmus Sørensen havde heller ikke fået tinglæst sit skøde, så det måtte først læses den 14 marts 1808, inden Jens' og Michels skøde kunne læses.

Jens har været en handlingens mand og sikkert været hurtig til at handle. Men ikke ret god til at få lavet de behørigt papirer. Selv om datidens huse var meget brandfarlige og man risikerede, at vigtige papirer brændte, var det i de mindre bemidlede kredse almindeligt, at man handlede på aftaler på almindeligt papir, og for at spare afgifter ventede man ofte op til flere år med den officielle skødeudstedelse og tinglysning.

I 1804 startede Niels Blicher søndagsskole-undervisning for egnens ungarke, der i 3 timer om søndagen kunne lære læsning, skrivning, regning, historie og geografi samt om pligter og rettigheder. Om Jens har taget del i denne undervisning vides ikke, men oktober 1805 skriver Blicher i sin embedsbog (Liber Daticus), at søndagsskolen må opgives pga. manglende interesse fra de unges side.

Jens havde åbenbart meget at se til, efter at han også var blevet degn, for Blicher skriver i maj 1805 i sin embedsbog:

"Degnen Jens Jensen læser sjældent selv med Skolebørnene, men holder dertil en Underlærer, hvormed der skiftes alt for tidt. Den nuværende, Hans Sørensen fra Gylling, er Brugelig og meget Flittig, men meget svag i det ene Laaer og Knæe, hvorover han fra Paaske Dag af maae ligge 4 Uger i Kuur i Horsens, saa der vil ingen Skole blive holdt i den Tid."

Jens havde åbenbart brugt hjælpelærere siden han blev degn og en af dem, som han af 2 gange havde haft ansat (før 1799), var den senere falskmønter Rasmus Nielsen Brygger fra Gylling. Han blev senere selv skolelærer i Halling sogn. På grund af stor fattigdom fremstillede han i 1819 falske 5-Rigsbankdalersedler (efter sigende op mod 20 stk), blev arresteret under forsøg på at afsætte dem og idømt livsvarigt fængsel, men senere benådet.

I starten var forholdet mellem præsten Blicher og Jens sikkert udmærket. Ifølge Evald Tang Kristensen havde Blicher skrevet et hyldestdigt til ære for sin yndling, Napoleon, hvilket han læste op for Jens. Desværre var det skrevet på fransk, så Jens forstod ikke meget af det, men så oversatte Blicher det for ham.

Senere kølnedes forholdet imellem dem, hvilket bl.a. kan ses i små bemærkninger i Blichers "Liber Daticus". Og ved provstens indberetning over degne i Hads Herred 1805, skriver han således:

"Degnen Jensens Forhold kan jeg ikke aldeles bifalde – Med Skolelæreren, som han holder, er jeg meget vel tilfreds. Med Skolelæreren Peder Olesen i Dyngbye er jeg saae vel fornøyed. Randlev Pr: d: 31 Dec: 1805 – NBlicher".

En af årsagerne til det dårlige forhold kan måske findes i at Blicher i perioden 1801-02 ville indføre en ny salmebog i Randlev og Bjerager sogne, den Evangelisk-Christelige Salmebog, der var udkommet i 1798, i stedet for den gamle (Kingo's) salmebog.

Den 20 maj 1801 meddelte han, at han havde indkøbt 110 eksemplarer (til 2 mk 10 sk pr. stk for lille "Stil" og 3 mk for stor "Stil"). Efter at menighederne i 8 uger havde haft lejlighed til at bese dem, bad Blicher om tilkendegivelse af, om man var for eller imod den nye salmebog. I Randlev var der et pænt flertal for den nye salmebog, mens næsten alle i Bjerager var imod den. Indvendingerne var, at de gamle salmer var gode og de kunne dem udenad, og at de ikke forstod de nye salmer.

Første Adventssøndag i 1802 var Blicher startet op med de nye sangbøger til gudstjenesten i kirken, men bagefter havde menighederne truet med oprør, hvis bøgerne blev brugt igen søndagen efter. Så der blev indkaldt til stormøde i præstegården onsdagen efter, og efter en længere diskussion besluttede menighederne at beholde de gamle salmebøger og Blicher måtte give sig.

Der er ikke skrevet noget om, hvad Jens mente om den nye salmebog, men han har helt sikkert været imod, da det betød at han som degn skulle til at lære en hel masse nye salmer og styre kirkesangen med dem. Og med Jens' intellekt har han sikkert været med til at organisere modstanden mod bogen.

Det endte med at Blicher måtte opgive at indføre den nye salmebog, selvom han havde indkøbt eksemplarerne for egen regning. (Og da han forlod Randlev i 1823, var det stadig de gamle salmebøger, der var i brug).

Pastor Niels Blicher var nok ikke nem at samarbejde med. Han var en meget kritisk natur, der ofte irettesatte menigheden, så forholdet til den var tit spændt. Og han havde flere tvister med bønderne i sognene om præstetiende. Han var nok også tilbøjelig til at overvurdere sig selv, og hans forhold til biskoppen i Århus var vist heller ikke for godt, da det var sjældent at hans forslag og ideer vandt gehør hos biskoppen.

Som Jens havde han heller ikke styr på sine pengesager og måtte ofte have sine tiender udbetalt på forskud. (Derfor sparede han på papiret til kirkebogen, da han selv skulle betale det, ved at skrive småt og gnidret uden linieafstand).

1806 blev et hektisk og katastrofalt år for Jens. Den 29 marts blev sønnen Christian Erhardt født og den 13 april blev sønnen Thomas konfirmeret i Randlev kirke. Den 5 maj skrev Niels Blicher i sin embedsbog at skoleundervisningen i Randlev måtte indstilles i en periode på grund af *"Svaghed ved både Degnen og hans antagne Skolemester"*.

Det lykkedes dog for Jens at holde barnedåb den 18 maj, hvor sønnen blev båret af Terkel Jørgensens hustru fra Halling. Blandt fadderne var sognefoged Jens Møller, gårdmændene Erich Nielsen og Peder Mortensen samt skomager Niels Pedersen, alle fra Randlev.

Den 14 juni 1806 var Jens indkaldt for Århus amts Forligskommision pga. uenighed om salg af en tørvemose i Smederup. Det må være hans og Michels parceller, der lå tæt ved Smederup (matr. 142). Den vestre ende af disse skifter var tidligere solgt til afdøde kromand Bech i Norsminde og Niels Jørgensen i Bieragger Sveigaard, men der var ikke lavet skøde på det. Den aftalte købesum var på 200 Rd og der var betalt 50 Rd.

Der blev da indgået et forlig, der gik ud på at Jens skulle lade mosen ansætte i hartkorn (jordens bonitetsangivelse), så der kunne udfærdiges skøde, før end køberne ville betale restbeløbet på købesummen.

De nævnte tørveskifter havde været købt uden fornøden tinglæsning, og ved Jens' død var der ikke officielle skøder på dem. (Så i 1808 måtte Cathrine og broderen Michel få lavet skøder på dem, for at kunne afvikle skiftesagen efter Jens' bo).

Senere i 1806 (september) skriver Blicher i kirkebogen: *"Formedelst 2 Rejser jeg maatte gjøre i Aar og Degnens store Uefterrettelighed, er dagene her ikke ordentligen blevne anførte efter Tidsfølgen. Hvilket man dog gjerne kan finde rede i"*.

Den 29 september lånte Jens 30 Rd af en Michel Michelsen fra Tunø. Her måtte sognefoged Jens Møller kautionere for Jens for lånet. Yderligere lånte han 8 Rd af Erich Nielsen i Randlev Hovgård.

Man fornemmer at Jens, måske på grund af sygdom, helt har tabt styringen af sin økonomi og nu låner til højre og venstre for at holde tingene gående. Og mange af lånene var ikke registreret på legalt papir. Måske skyldtes denne låntagning at han af helbredsmæssige grund ikke længere var i stand til at lave ekstra indtjening ved smedearbejde?

Efter en længere sygdomsperiode døde Jens søndag den 14. december 1806 og blev begravet i Randlev Kirke. Og Pastor Blicher skrev i kirkebogen:

"Dec. 19de Begraven Sognedegn i Randlev: Jens Jensen, død d. 14 Dec. i hans Alders 47de Aar og DegneEmb.s 11: Aar. I al hans elleve aarige Embeds Tid var det maadelig bevendt med Skolevæsenet". - Så selv ved begravelsen kunne han ikke dy sig for en spids bemærkning.

Blicher skrev allerede den 2 december i et brev til biskoppen i Århus, at degne- og skoleembedet nu var ledigt efter Jens Jensens død og anbefalede en af sine venner (degne Anders Kragh, Gylling) til embedet. Som efterskrift i brevet skrev han:

"Jeg skrev Jensen død, thi i Eftermiddag syntes han ei at kunne leve til Aften, men Kl. 11 var det ei endnu forbi med ham, og næppe lever han til i Morgen". Men pinligt for Blicher levede Jens altså i 12 dage mere !

Hans uvilje mod Jens viste sig også i dette brev, hvor han videre skrev: *"Naturligviis er det mig overmaade meget derom at gjøre, at faae til Degn og Skolelærer en brav og duelig Mand, som jeg kiender, paa hvis Flittighed jeg kan lide, og om hvem jeg kan have det velgrundede Haab, at venskabelig Enighed imellem os kan vedligeholdes - Alt sammen beklagelige Mangelsposter hidindtil"*.

Studerer man boopgørelsen ved skiftet efter Jens, ser man, at det ikke var et særligt velstående hjem i degneboligen, selv om udnævnelsen til sognedegn havde kastet meget mere af sig. Der var dog et ege slagbord og læderstole i den fine stue, samt et "Klokværk" og et "Fugle Buhr med Fugl i". De største kostbarheder, der fandtes i boet, var en "2 etage kakkelovn" til 10 Rigsdaler og et chatol til 8 Rigsdaler. Til at brødføde familien var der også en ko (6 år gl.), et får og et lam, installeret i et lille udhus.

I boet var også "en Sort Kiøle og West" til degnetjensten, vurderet til 5 mk, og "en blaa Kiøle" til 1 Rd og 2 mk, så han har været en velklædt herre ved de finere lejligheder.

Man ser tydeligt at det var en håndværkers hjem, da der i dagligstuen var en skruestik, en ambolt og et drejelad (en mini-drejbænk). Desuden forefandttes der mere værktøj end normalt i et hjem på den tid. Der var flere store hamre (smedehamre), knibetænger, file, skruevinger og skruestikke, waterpass, passer og tommestok. Endvidere en

del skuffer med forskellige stykker smedejern. Og med hans uddannelse som kleinsmed har han kunnet lave finere smedearbejde end landsbysmeden kunne.

Men at han også var en lærd mand med mange alsidige interesser, afslører hans for den tid usædvanlig store bogsamling på over 50 bøger, de 43 navngivne omfattede bl.a. flere bøger om matematik og trigonometri, teknik, geografi, astronomi, Roms antikviteter, tyske og franske lærebøger og ordbøger, mange filosofiske bøger, et par af Holbergs bøger og over 35 tidsskrifter, bl.a. flere årgange af det danske tidsskrift *Minerva*, der udkom fra 1785-1808 med artikler om alt i samfundet, bl. a. historie, politik, etc.

Indboet blev vurderet til i alt ca. 55 Rigsdaler. Heraf udgjorde bogsamlingen ca. 4 Rd og værktøjet ca. 2½ Rd. Udhuset med dyr blev værdisat til 34 Rd. Så den samlede værdi af boet var sat til ca. 89 Rigsdalere.

Desuden var der halvparten i den tidligere nævnte "*Tørve Moese, tæt ved Smederup*". I forbindelse med salget af denne fremgik det, med henvisning til sagen i "Aarhus Amts Forligelsescommision", at der skulle restbetales 150 Rigsdaler til dødsboet og Jens Jensens broder Michel, med halvdelen til hver.

Indboet blev solgt på offentlig auktion den 23 februar 1807 efter forudgående annoncere i Aarhus Stiftstidende. Vurderingen viste sig at være sat alt for lavt, for auktionen indbragte i alt ca. 128 Rd.

Største køber var den nye degn Bech, der indkøbte 12 dele, bl. a. kakkelovnen og gruekedlen, stole og andet inventar samt den blå kjole og fåret med lam. Så var han klar til at bebo degneboligen!

Det må have været en god jagtbøsse, Jens har haft, for Niels Blicher, der også var en ivrig jæger, købte den på auktionen for 3 Rd og 6 sk. Endvidere købte han en platmenage (Amagerhylde), boghylder og 6 bøger, heraf 2 om matematik. Og en skruetvinge og 4 af Jens' smedehamre, og det kan nok undre, da Blicher var kendt for at være ret upraktisk.

Men læser man i auktionsprotokollen for gejstlige auktioner, ser man, at han mødte op til alle de nærliggende auktioner og købte godt ind. Så måske har han også fungeret lidt som handelsmand i sognet.

I perioden, hvor Jens var degn, var der megen festivitas i Odder-egnen omkring Skægs Mølle, hvor egnens møllere, præster, degne og godsforvaltere fyldte stuerne, når der var selskab. Her kan nævnes degnen fra Odder Jørgen la Cour (der var forpagter af Randlev præstegård fra 1798 til 1807), præsten fra Randlev Niels Blicher og forvalteren (den senere forpagter) på Rodsteenseje Hans Christian Møller (der var født på Skægs Mølle). Jens har sikkert også ført sig frem som lidt af en levemand og der er ingen tvivl om, at han har levet over evne, for skiftet afslørede en betydelig gæld.

Fordringerne mod boet var store. Pastor Blicher anslog i et brev til biskoppen 31 december 1806 at "*Sterbboens Giæld bliver – saavidt jeg hidtil veed – omtrent 600 rd – og hele Boens Maesse skal neppe gaae til 200 rd*".

Og kravene, der blev indgivet mod boet under skiftet, var store, i alt på knap 473 Rigsdaler. Heraf var ca. 16 Rd til udbedring af "*Degneboligens Brystfæld*", mens resten var gældskrav rejst af 25 personer.

Jens har givet været en udadvendt person med en stor kontaktflade og det afspejledes også i rækken af tilgodehavere (med beløbsstørrelse fra 150 Rd ned til et par Rd), der rakte fra forpagter Møller på Rodsteenseje gods (ca. 43 Rd) og sognefoged Jens Møller i Randlev (20 Rd), til gårdmænd, degne og skolelærere, håndværkere, husmænd, tjenestekarle m.m., som han alle skyldte penge. Og geografisk dækkede de Randlev, Odder, Århus, Rørt, Assendrup, Gosmer, Verring, Gylling, Ørting og Thunø m. m.

Der var hele 3 skiftemøder i 1807, det seneste 6 april. Og med værdien fra auktionen og de 75 Rd fra tørvemose-halvparten så det ud til at boet var fallit med en udækket gæld på ca. 250 Rd.

Det trak imidlertid ud med afslutning på skiftet og den 13 november 1810 (knap 4 år efter hans død) klagede det "Kongelige Danske Cancellie" til biskoppen i Århus amt over

skifteforvalteren (provsten), der på det tidspunkt endnu ikke havde fået tilført boet det førnævnte beløb for salget af tørvemosen, så man endelig kunne afslutte skiftet. Men i provst Kaalunds opgørelse i 1811 over uafsluttede skifter står nævnt, at han har "*Mangel af Lovbefalet Rigtighed*" på tørvemosen for at kunne slutte boet. Da boet syntes fallit var der jo ikke penge til at betale en landinspektør for at sætte jorden i hartkorn. Først på det 4. skiftemøde 30 november 1819 (efter 13 år !), denne gang i Hads herreds ret, blev skiftet endeligt afsluttet. De mange års forløb kom nu arvingerne til gode, for flere kreditorer var døde/udeblev, og på nogle af de mange fordringer benægtede enken underskriften. Andre fordringer var ikke lavet efter loven og blev afvist af Skifteretten og endelig nedsatte flere kreditorer deres beløbskrav, så balancen kom til at se bedre ud.

Salget af den famøse tørvemose i Smederup var ikke afviklet endnu, men retten fik en af kreditorerne til at overtage et gældsbevis på den. Den anden tørvemose, som Jens havde ejet, havde provst Kaalund solgt. I skifteopgørelsen fremgår det, at Jens' mosestykke indbragte 43 Rd og 3 mk. Men der er nok fragået omkostninger ved salget, så som stempelpenge, gebyrer og lign. Samt regningen til hjælpelæreren Hans Sørensen Gylling på de knap 12 Rd. Og i skifteopgørelsen fremgår det, at broderen Michel Jensen den 8 november 1808 havde kvitteret for modtagelse af penge, formentlig de 75 Rd, som var hans andel af Smederup-mosestykket,

Boet sluttede således med et overskud ! på ca. 72 Rd !; heraf fik enken de 36, hver af sønnerne 8 og datteren Anne 4.

Efter Jens' død ansøgte enken Cathrine den 15. december 1806 biskop Birch om at måtte blive boende i degneboligen et halvt år eller længere og nyde indkomsten, hvis hun sørgede for at embedet blev passet, indtil der var tiltrådt en ny degn. Hun skrev, at hun var i "*jammerlig tilstand med seks børn og en ubetalelig gæld*". (Jens 17 år, Thomas 15 år, Anders 9 år, Anne 7 år, Niels 3½ år og Christian Erhardt 9 mdr.).

Men en kvindelig degn dengang, det var utænkeligt. Så biskoppen skrev tilbage til Blicher, at hun kunne "nyde embedets indkomster indtil datoen for efterfølgerens kaldsbrev". Efterfølgeren blev også pålagt at betale en passende pension til hende og biskoppen lovede at betænke hende med ekstra understøttelse.

Pastor Blicher skrev i sit brev af 31 december 1806 til biskoppen endvidere, at "*Eet af Børnene tager jeg imod for det første. Og faar nok 2 eller 3 af de Andre udsatte hos Familien*".

Blicher fik ikke sin ven udnævnt som ny degn. I stedet blev det en Ole Erich Bech (tidl. Skoleholder i Skanderup), der blev kaldet 5 januar og indsat søndag 11 januar 1807 og i begyndelsen boede på præstegården.

Hvor Cathrine så flyttede hen, vides ikke. Men efter 17 års ægteskab endte hun nu i fattigdom. Det var dog en trøst at være degneenke, der udover biskoppens lovede understøttelse gav ret til en årlig ydelse fra Hads herreds Degne Enkekasse.

Den 23 juni 1809 fik Cathrine af biskoppen tilkendt 1 portion i fast årlig understøttelse fra Horsens hospital (hvor meget vides ikke) og den 5 juli samme år fik hun af provst Kaalund udbetalt pension fra Degne Enkekassen på 5 Rd.

Den 29 november 1811 skrev Blicher til Århus Stifts Øvrighed, da en fattig kone i Randlev, der blev underholdt af Randers Hospital, var død. Han foreslog da, at understøttelsen blev delt i 3 dele og givet til fattige i Randlev sogn. Han skrev: "*..... Den tredje er Degne Enken Cathrine Si: Jensens, som ellers nyder Understøttelse fra Hospitalet i Horsens. Jeg beder Underdanig, at Birgithe Rasmusdatters Portion maa deles imellem Trende af de her foreslagne*". Der er således ingen tvivl om, at Blicher gjorde hvad han kunne for at hjælpe den stakkels Cathrine.

I Randlev præstekalds årsregnskab for 1812 står endvidere at præsten Blicher har "*antaget i kost og pleie et fattigt faderløst Degnebarn*". Hvem det var af dem vides ikke, måske datteren Anne, måske Niels, der senere fik mellemnavnet Blicher.

I 1813 døde sønnen Christian Erhardt, i kirkebogen står: "*8 Juli Begraven Christian Erhardt /:Søn af forrige Degn Jensen :/ Død d. 21: Juli 7¼ Aar gl.*".

Af regnskabet for den gejstlige enkekasse samme år fremgår det, at Cathrine stadig var boende i Randlev, og at hun (og 4 andre enker i Hads herred) hver havde fået 22 Rigsbankdaler i enkepension det år.

Det årlige beløb fra enkepensionskassen svingede meget. 1 september 1814 står i Blichers embedsbog: Pension til Degneenken Cathrine Sl: Jensens 41 Rbdl. Og 31 juli 1815: Enkepension 6 Rd 5 mk 4 sk til Degneenke Cathrine Sl: Jensens.

Hun giftede sig ikke igen og ved folketællingen i 1834 var hun opført som "DegneEnke, 64 år", boende alene i et hus i Randlev, tæt på præstegården, sammen med fattiglem Andreas Sørensen og hans kone. Så det var nok under en form for fattigforsørgelse, at hun boede der.

Hun var ikke på sognets liste over fattigforsørgede, men iflg. Fattigprotokollen fik hun lejlighedsvis ekstraordinær fattighjælp, således 1838: 3 skilling til "den gamle Degneenke" og 5 december 1841: 4 mark fra fattigkommissionen.

Hun fik stadig pension fra enkekassen (nu kun 4-6 Rigsdaler om året) og det gjorde hun hvert år, helt frem til hun døde den 9 april 1843 i Hvilsted sogn, 77 år gl.

Hun boede da i Rantzausgave Skovhuse ved Peder Andersen, der var gift med datteren Anne. I Hvilsted kirkebog står: "Ane Cathrine Thomasdatter, Enke efter afgangne Jens Degn af Randlev".

Der hentydes i flere bøger at degnene i 1700-tallet var ret fordrukne, men der findes intet sted skrevet, at det også gjaldt for Jens Jensen.

Om han var en god degn vides ikke, men hans efterfølger i embedet, Ole Erich Bech, var en ren katastrofe som degn. I 1819 klagede præsten Niels Blicher til biskoppen over 12 års trængsler med ham og nævnte, at han ofte udeblev fra skolen flere dage i træk, "*ofte er befundet i en beskjenket Forfatning og i den Anledning været i Haandgemæng med En og Anden*". Han havde ligeledes mødt "*beskjenket op i Kirken og vaaset jammerligen*" så Blicher måtte sende ham hjem og selv læse bønnerne. Endvidere skal Bech i vidners påhør have sagt: "*at han ville Ski!! paa Præsten*".

I de tider var der et stort forbrug af brændevin over alt i samfundet. Præster, degne og proprietærer havde, i modsætning til bønder, håndværkere og øvrig menigmand, privilegium til at brænde deres egen brændevin (men ikke sælge det) og næsten hver præstegård og mange degneboliger havde deres eget brænderi (og nogle degne deres eget udskænkingssted!). Mange af dem var, som den øvrige del af befolkningen, ret glade for brændevin, og det kunne være med til at fremme et dårligt forhold mellem præst og degn.

Med den nye skolelov af 1814 blev det bestemt, at degnekald ikke måtte genbesættes, og omkring 1830 var det slut med sognedegnene. Deres arbejde blev overtaget af skolelærere (der flyttede ind i degneboligerne og lavede dem til skoler) samt kirkesangere (der hjalp til ved de kirkelige handlinger). Oftest var det dog stadig samme person, der varetog de 2 funktioner.

Jens Jensens børn:

Da Jens døde så tidligt, fik ingen af hans børn skolemæssig uddannelse. De 2 ældste sønner, Jens og Thomas, kan være sat i lære ved lokale håndværkere. Også de 2 andre sønner blev senere håndværkere. Om børnene vides:

Den ældste søn Jens blev i Randlev. Den 16 marts 1811 blev han og en ven Knud Simonsen hver idømt 4 måneders strafarbejde i Viborg Tugthus for falskneri. De havde i fællesskab fremstillet et falsk brev til Cancelliråd Kruuse i Horsens, hvori de bad om et lån på 500 Rd, havde underskrevet det med Pastor Gotschalch's navn (fra Odder), og af en blyknap lavet et falsk segl med hans initialer til forseglingen. Som fange nr. 1704 og 1705 blev de indsat i Viborg Tugthus den 10 juli og løsladt 11 november 1811.

Straffen var i forhold til datiden meget lav, hvilket kan skyldes deres unge alder (Jens var 21 og Knud 24 år), og at falskneriet var meget diletantisk udført og let at gennemskue, eller at Pastor Blicher lavede denne udtalelse om Jens:

"Jens Jensen er ifølge Randlev Sogns Kirkebog født den 3de Janu: Aar 1790; hans Opdragelse var meget forsømt og beklagelig. - I hans Adfærd har han ikke været frie for Hang til

Sviir og Grovhed; siden hans Confirmation har han for det medste tient i Odder Sogn, men hvor han har tient, har han faaet et godt Vidnesbyrd for Ærlighed og Stræbsomhed".

Af retssagen fremgår at det var Jens, der havde afleveret brevet til Cancelliråden, mens Knud havde skrevet det, da Jens ikke skrev godt nok til at kunne lave det. (Det var jo ikke flatterende for faderens undervisning!).

Han arbejdede ved landbruget og blev benævnt tjenestekarl som fadder ved Jens Thomasens dåb i 1816. Men da han giftede sig den 23 december 1817 med Kirsten Michelsdatter, der havde en datter uden for ægteskab, blev han benævnt som "Væver og Huusmand", så han må have været oplært forinden.

Ved tællingen 1834 var han ligeledes opført som "Huusmand og Væver". Han boede da nordøst i Over Randlev i et delt hus (matr. nr. 88 – $\frac{3}{4}$ alb.) og i en brandforsikringstaksering 20 oktober samme år står der:

"Et Huus i Over Randlev, eies og beboes af Rasmus Andersen og Jens Degn, som forhen under Hoved No. 32, L: No. 12 og er forsikkert for 220 Rbd, befandtes nu saaledes Delt:

1. Rasmus Andersens Huus i Øster Vester 4 Fag, 7½ Alen dyb, Ege under og Blandings overtømmer, Klinede Vægge og Straatag, alt til beboelse med Loft, Vinduer og Dørre, Kjøkken samt Skorsteen og Bagerovn. Taxeret for 113 Rbd S. V. reduceret til 110.

2. Jens Degns Huus i Øster og Vester 6 Fag, 7½ Alen dyb af samme Matr. 4 Fag til Beboelse med Loft, Vinduer og Dørre, Kjøkken samt Skorsteen. De øvrige 2 Fag til Udhuus, taxeret for 165 Rbd S.V. reduceret til 160". Forsvarlig mod Ildefare og som mældt forhen under eet forsikkert. De anordnede Brandredskaber ere forefundne".

I brandforsikringen ser det ud til at Jens tidligere havde ejet hele huset, men havde solgt halvdelen fra.

Den 8 oktober 1835 var Jens Jensen, med tilnavnet Degn, indstævnet for Hads Ning herreders ret i Odder for injurier mod skomager Andreas Sødergreen i Randlev. Han havde i vrede i vidners påhør kaldt ham for en "Æretyv", fordi denne havde sagt, at Jens havde haft "utugtig Omgang med Fruentimmer", og at han derefter havde fået prygl af sin kone og datter for det. Jens benægtede sandheden i det påståede, men brugen af ordet "Æretyv" var ifølge loven så utilbørligt, at han idømtes en "Mulct" på 5 Rbd til Århus amts fattigkasse. Og skulle endvidere betale sags- og rejseomkostninger for yderligere 8 Rbd sølv. Så det var dyrt at blive så vred.

Den 17 november 1842 døde konen Kirsten og blev begravet 23 november, 54 år gl. I Kirkebogen står: "Huusmand Jens Degns kone i Over Randlev".

I 1843 betalte han 4 skilling til de fattige i sognet (noteret i Fattigprotokollen, stadig benævnt Huusmand).

Ved tællingen 1845 var han benævnt "Opholdsmand og Enkemand, 56 år", i samme hus, boende ved sin steddatter Chatrine Hansdatter, hvis mand også var væver.

Han døde den 23 juli 1858, 68 år gl., som enkemand og aftægtsmand og kaldtes da også for Jens Jensen Degn i kirkebogen. Han fik tilsyneladende ingen børn selv.

**

Thomas flyttede til Odder og blev smed. Han blev den 10 november 1813 gift med Dorthe Marie Steensen, datter af degnen i Hundslund Jens Steensen. Sammen fik de børnene Hans Christian, Jens, Jens Anthon, Rasmus, Niels og Jensine Marie (der dog døde 10 uger gl.). Dorthe Marie døde næsten samtidig, den 13 juli 1827, 41 år gl. Thomas giftede sig så med sin kusine fra Randlev, Kirsten Mortensdatter, med hvem han fik David (døde efter 1½ år), Dorthe Marie (døde efter 1 måned) og David Seidelin. Af børnene blev Jens, Jens Anthon, Rasmus og David Seidelin alle smede, så farfar'en Jens Jensen grundlagde således en smedeslægt, der rækker i hvert fald 7 generationer frem.

Thomas døde som aftægtsmand 1 januar 1867, på besøg ved sønnen Jens i Torrild. Se i øvrigt i serien "En Østjysk smedeslægt" om Thomas' videre liv og levned.

**

Den 2 februar 1812 står i Blichers embedsbog: "Anbefalet Davidsens Legat til Anders Jensen, Søn af afdøde Degn Jens Jensen". Anders blev konfirmeret i Bjerager kirke 25 april 1813. I kirkebogen står: "Anders Jensen, Søn af Degnen JJe, Randlev, 15½ Aar –

Kundskab: Brav". I 1815 tog han fra Randlev til Ålborg, i kirkebogen noteret "*Anders Jensen Degnesøn, 18 Aar, Skal være Skrædderdreng*".

Den 27 december 1828 blev han gift i Varde med Maren Adserdatter, der havde en søn uden for ægteskab, Thomas Lassen Gulløv, født 13 juni 1823. Anders blev allerede ved brylluppet betegnet "*Skræddermester*". Han og Maren fik 15 oktober 1829 Jensine Christine Jensen, 13 marts 1831 Adser Christensen Jensen og 27 juni 1835 sønnen Thorsøe Jensen.

Ved folketællingen i 1834 i Varde Købstad, Skouboegade, var han også opført som "*Skræddermester*" og ved tællingen 1845 i Varde Købstad, Kræmmergade var han opført som "*Skrædder, Gift, 47 år, fødested Randlev*".

Anders blev i hele hans tid i Varde kaldt for Andreas. Han døde den 5 oktober 1852 i Varde af Brystsvaghed, 55 år gl. I kirkebogen står som bemærkning "*Fød i Randlev*".

**

Anne blev konfirmeret i april 1814, i kirkebogen står: "*Ane Jensdatter Degnens i Randl. - Jens Jensen Degn og Ane Catrine Thomasd.:, 14½ Aar - Kundskab: Brav.*".

Efter konfirmationen rejste hun til Århus, i kirkebogen står: "*Fra Randlev - Ane Jensdatter, 14 5/12 Aar, Tjenestepige, Degnedatter af Randlev, opdragen og Confirmeret af hr Blicher - Til Aarhus*".

Da broderen Thomas holdt barnedåb i 1816 var der en tjenestepige Anne Jensdatter af Odder som fadder, tilgået Odder fra Bjerager samme år. Hun rejste i 1817 til Torrild. Og ved Thomas' næste barnedåb i 1819 var der en Anne Jensdatter af Torrild som fadder. Hun rejste derefter i 1821 fra Torrild til Odder som tjenestepige.

I november 1823 blev hun gift i Torrild med Peder Andersen og maj 1824 rejste de til Hvilsted sogn, hvor han blev fæstehusmand ved Rantzausgave Skovhuse. Den 16 september 1824 fik hun sit første barn, Anders Pedersen, og brødrene Jens og Thomas var faddere ved dåben. Derefter fik hun 10 børn mere, men der var 4, der døde som små, så børnene var 3 drenge, Anders, Jens og Søren samt 4 piger, Trine Marie, Andrea, Kirsten Marie og Kirsten.

Det var et hårdt liv som husmandskone med 11 fødsler, og hun døde allerede den 18 november 1844 i Hvilsted sogn, 45 år gl.

**

Niels var ikke blandt de konfirmerede i Randlev - Bjerager sogne, da den tid kom. Han blev konfirmeret i Gjøøl sogn, Hjørring amt i 1819 (16 år gl.), hvor han var plejebarn ved Rasmus Thorsø (Præst i Gjøøl), der var bror til moderen Cathrine Thorsø. Han var indskreven i kirkebogen som "*Niels Blicher Jensen Gjøøl - Kundskab: meget vel og Lyst, Opførsel: Sædelig*".

Niels flyttede i 1826 fra Gjøøl til Aaby sogn, Aalborg amt som "*Tømmermand*". Han blev gift i Aaby sogn den 29 juni 1828 som "*Tømmersvend Niels Blikker Jensen*" med Nicoline Christensdatter. Senere (ca. 1831-32) flyttede de til Nørhalne i Biersted sogn.

De fik mindst 6 børn: Rasmine i 1828, Ane Catrine i 1830, Jens Christian i 1833, Maren Cathrine i 1835, Michael i 1837 og Jens Anton i 1841.

Ved alle folketællinger 1834-60 var Niels opført som Huusmand og Tømmermand og også angivet med mellemnavnet Blicher, formentlig fra hans tid i Randlev, og da han døde den 2 februar 1893, blev han i Biersted kirkebog indskrevet som: "*Niels Blicher Jensen, Enkemand og Aftægtsmand i Nørhalne, 89 år*".

Thomas Christensen Thorsø og Anne Rasmusdatter

Cathrines far var degn for de 2 sogne, Randlev og Bjerager, fra ca. 1745 (overtog stillingen efter sin fader Christen Torsø) og indtil Jens tog over i 1796.

Faderen Christen Torsø var temmelig velhavende for en degn at være på den tid. Fra 28 juni 1722 fæstede han som degn det såkaldte "Skræderboel" i Randlev af Rodsteenseje, (gl. matr. nr. 24).

Fra 1738 var han desuden fæster ved Dybvad gods af en halvgård Fløtterup (gl. matr. nr. 10), og under denne gård var et "Degnehuus", som han selv ejede. Derudover havde han en jordlod af Skovsgård, kaldet Langballe, og en del af kirkejorden.

Thomas Thorsø var gift med Anne Rasmusdatter, med hvem han fik i hvert fald 9 børn (men 3 døde som barn). De voksne piger var: Apelone, Anne, Karen og Cathrine.

Drengene var: Christen og Rasmus.

Han fæstede som sin far skræderboelet og noget af kirkejorden (nyt matr. nr. 4), indtil han i 1785 fik det overført til sønnen Christen Thomasen.

Endvidere fæstede han halvgården Fløtterup (nyt matr. nr. 29), indtil han (ca. 1785) fik den overført til svigersønnen Jens Knudsen, der var gift med datteren Anne.

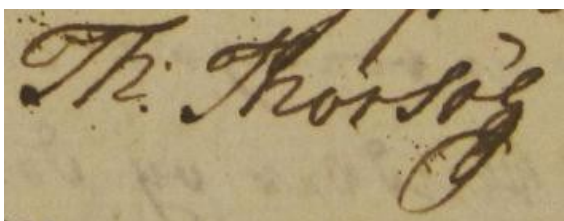
Thomas' kone døde i 1789 og han døde selv 24 marts 1796. Han blev begravet 4 april og havde da iflg. kirkebogen været degn i 49½ år. Han var tydelig velhavende og ejede meget tøj (meget mere end normalt for den tid). Af auktionen over hans dødsbo fremgår følgende garderobe:

- 2 hatte og 5 kabudser (af fløjl eller stof)
- 1 studenterkappe og 3 lange sorte slag
- 1 sort silketørklæde og 1 blå krave
- 1 par halværmer
- 7 sæt sort kjole og vest (af købt stof) - (degnetjeneste-påklædning)
- 1 skindvest og 1 skindpels
- 3 par bukser (2 Manchester)
- 3 par hvide strømper + 1 par knæspænder
- 1 stribet nattrøje

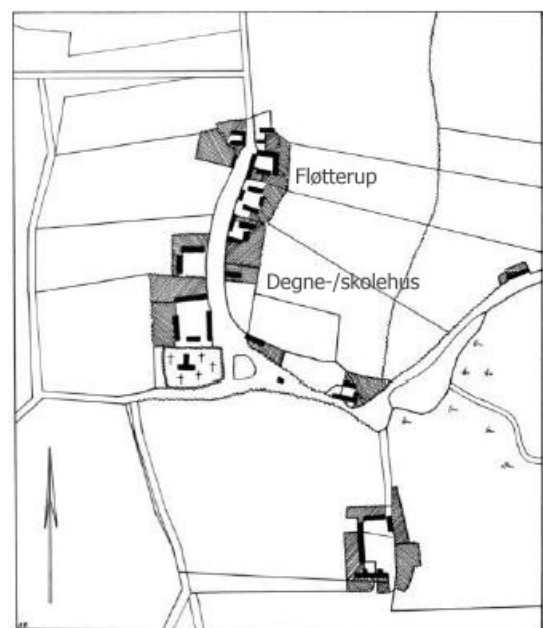
Han havde åbenbart biavl som sin store hobby og ved hans død havde han 8 bistader i sin have, og ejede desuden halvparten eller tredjedeparten i 58 bistader fordelt over 30 steder i Hads herred !!!

Auktionen indbragte i alt 174 Rd, 2 mk og 15 sk, mod en vurdering på 83 Rd, 3 mk, 6 sk.

Sønnen Rasmus blev præst i Gjøl. Den anden søn, Christen, blev husmand i Randlev og overtog i 1785 boelstedet efter sin fader, (fæstehus fra Rodsteenseje på 8 fag, med 1 Tdr, 4 Skp jord = ca. 8.300 m²).

Signatur 1748

Over Randlev 1:10000. Målt 1792

Appendix:

Kaldsbrev 1796:

Nr. 5 C7tinus 1 rd 1796. - Hector Friderich Janson, S: T: Theologie Doctor og Professor, samt Biskop over Aarhus Stift Giør vitterligt: at eftersom Degnekaldet til Randlev og Bierager Meenigheder ved Degnens død er bleven ledigt, saa haver ieg igien Kaldet og beskikket, ligesom ieg og herved i Kraft af den allernaadigste Concession den Dato 11 Marts 1685 kalder og beskikker hæderlig og velagte Jens Jensen, som haver holdt Skole for den afdøde Degn i 10 Aar, og af mig ved anstillet Prøve af mig er befunden duelig og beqvem, til at være herefter Sogndegn for bemelte Randlev og Bierager Meenigheder samt Skoleholder i Randlev; Thi skal han efter sit afgivne eedelige Løfte fornævnte Degnetieneste og dermed combinede Skoleholder Embede med tilbørlig Fliid og Troskab forestaae og betiene, saavel i Henseende til Sangen i Kirken og ved Gudstienesten med alt hvad Degne-Embedet vedkommer, som især at antage sig med al muelig Fliid og Bestræbelse Ungdommens Underviisning i Christendom, Skrivning og Regning samt anden vigtig Kundskab; bevise sin foresatte Øvrighed den tilbørlige Lydighed, i rette Tid erlægge de paa Kaldet hæftende Byrder, holde Degnebo-ligen i forsvarlig Stand, og saavel herudi som i alle andre vedkommende Ting holde sig hans Kongl Majst. Allernaadigste Lov og Anordninger efterretlige, og overalt opføre sig som det en retskaffen Sogndegn og Skoleholder vel sømmer og anstaaer; Hvorimod han skal nyde den Degne- og Skole- Embedet tillagte Rettighed og Indkomst saaledes som Loven bestemmer og hans Formand med Rette nyde og oppebaaret haver. Tillige er herved min tjenstlige Begiering til Sognepræsten for Randlev og Bierager Meenigheder, Velærværdige Hr. Niels Blicher, at han den første Søn- eller Hellig Dag skee Kand, indsætter bemelte Jens Jensen som Sogndegn for benævnte Randlev og Bierager Meenigheder, offentlig i kirkerne oplæser dette ham meddelte Kaldsbrev, taler derhos til hans beste og formaner Menighederne etc. - Aarhus d. 28 Aug. 1796

Janson

Degne-Eden

Jeg Jens Jensen kaldet til at være Degn i Randlev og Bieragger Sogner svær og lover,

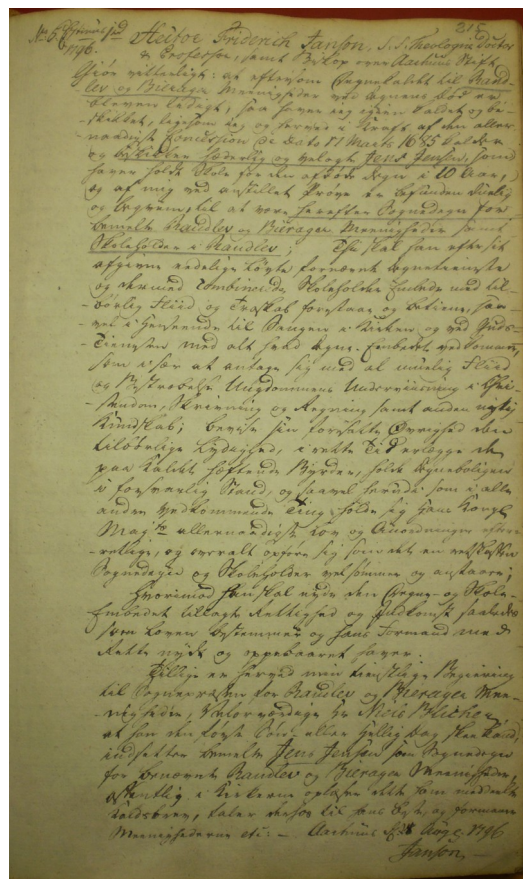
1./ At jeg vil med al Gudelig Fliid lære Ungdommen Doctor Morten Luthers lille Caticismum udi sine Ord og Forklaring, lige som det mig anbefalet vorder, og hans Kongelige Majestæts Lov mig tilholder. -

2./ At jeg vil saa vare paa mit Embede, inden og uden Kirken udi en sand Gudsfryg-tighed med Bøn og Paakaldelse, og saaledes mit Liv og Levnet fremdrage, at ingen næst Guds hielp skal tage Forargelse af mig, eller have Aarsag at tale ilde om denne Orden for min Skyld. -

3./ At jeg vil findes min Sogne Præst, Provst og Biskop, som min Geistlig Øvrighed, hørig og Lydig i alt det som Christeligt og ret er. Saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige Ord. -

Randlev d: 8 Augustii 1796: *Jens Jensen*

Degn til Randlev og Bieragger Meenigheder. -

En kræmmerregning fra 1802:

(Fremlagt under skiftet).

		Enken efter Sal: Jensen – Degn i Randleu	<u>Debet</u>
1802			Rd/Mk/Sk
Jan	7	Til Rest paa af Regning	6/ 4/ 8
		Nok bekomet ½ ú Kaffe , ½ ú Sukker	/ 2/ 12
		the 8 sk , Silke 4 sk , brun Træ 3 sk	/ / 15
		3 Flasker Rød wiin med Flasker	1/ /
		½ ú Kaffe , ¼ ú Sukker , 1 Kandis	/ 3/ 4
		½ Fl ung wiin , 1 Kandis	/ 1/ 12
		½ ú Kaffe , Rusiner 4 s , Korender 4 s	/ 2/
		1 Pibe Rom	/ 3/ 4
May	13	8½ Al sribet Tøy a 2 sk	2/ 5/
		7 Al Dito	2/ 4/ 10
		1 Øl Glas	/ / 12
Juny	2	1 Fl Rød wiin , ¼ ú Krudt	/ 3/
		1 ú Hagel , ½ ú Kaffe	/ 2/ 4
		¼ ú Sukker , 3 par the Koper	/ 2/ 9
		1 Kardus	/ 1/
		Contant	7/ /
Aug	11	1 Fl Gamel wiin	/ 1/ 8
Aug	27	1 ú Kaffe , ¼ ú Sukker	/ 3/ 2
Sept	9	½ ú Krudt , 1 ú Hagel	/ 3/ 12
	20	½ ú Kaffe, ¼ ú Sukker , ½ Pot wiin	/ 2/ 8
		Rusiner 4 s , Korender 4 s , Kanel 4 s	/ / 12
		¼ ú Krudt , 1 ú Hagel	/ 2/
		½ ú Kaffe , ¼ ú Sukker , 1 Kandis	/ 2/ 9
Decbr	8	Fitriol Olie 20 s , 1 Lod Endigo	/ 2/ 2
		2 ^{de} S... K...t 2 s , ½ Lod Consenel	/ 2/ 14
		wiin steen og Alund	/ / 4
	14	1 ú Hagel , ½ ú Krudt	/ 3/ 14
	15	½ ú Kaffe , Sukker 5 s	/ 1/ 7
		1½ Al Rød Rye , 10 Spege Sild Saltes 5 sk	<u>/ 5/ 5</u>

Ørting d 6te Januar 1807 Schou

29/ 3/ 7

(Regningen blev benægtet af enken under det afsluttende skifte i 1819 og således ikke betalt).

- - - - -

Opsummerede køb i 1802 af Jens Jensen:

1½ ú Krudt og 4 ú Hagel

4½ ú Kaffe, 1¾ ú Sukker, 3 portioner Kandis

2 portioner Rosiner og 2 Korender

6 fl. og en ½ Pot wiin (rød, ung, gamel) + 1 Pibe Rom

Niels Blichers brev til biskoppen 1806:

Ærbødigst P: M:

Da Randlev Degnekald forbunden med Skole=Embedet for Randlev Sogn, nu ved den forrige Degns Jens Jensens Død er blevet ledigt; saa ville Deres Høyærværdighed gunstigt tillade mig, at fremkomme med tvende Forslag. a.) Skole Districtet til Skolen i Dyngbye Bierager Sogn er temmelig stort, og Skoleholderens Arbeide med en 70 til 80 Børn temmelig besværligt, men Lønningen i Forhold alt for liden: 3½ Td: Rug 3½ Td: Byg, en 14 dl i Penge, nogle Læsser Tørv og en liden Skole=Lod. - Vel har han en anden Skolelod, men den er yderligere ringe og alt for langt borte. Skoleholderen Peder Olesen Woergaard er en skikkelig, duelig og flittig Mand - dog uden god Synge=Gaver - men fattig, og begavet med 4 smaae Børn.

Høyligen maae det ønskes, at dette Skole=Embeds Indkomst kunde ved denne Leilighed forbedres, eftersom Randlev Degnekald, der kan anslaaes for 170 til 180 dl kunde Taale en liden Afkortning, og endda føde sin Mand. Mit Foreslag blev altsaa, at Halvdelen af de 6 Td: Degne=Byg, som svarres af de Dyngbye Mænd til Randlev Degn, maatte fra nu af henlægges til Dyngbye Skoleløn. Selv er jeg villig til, at lade de Præsten tilkommende - saa kaldet Oste=Penge af samme Bye /: 24 sk af hver af de 16 Mænd :/ - 4 dl henlægges for bestandighed til Lønningen for denne Skoles Lærere.

Dersom dette vinder Deres Høyærværdigheds Bifald kunde denne Løn=Forøgelse forsikkeres Skoleholderen ved et skriftligt Dokument.

b.) Naturligviis er det mig overmaade meget derom at gjøre, at faae til Degn og Skolelærer en brav og duelig Mand, som jeg kiender, paa hvis Flittighed jeg kan lide, og om hvem jeg kan have det velgrundede Haab, at venskabelig Enighed imellem os kan vedligeholdes - Alt sammen beklagelige Mangelsposter hidindtil". Kort: Jeg veed Ingen bedre at foreslaae, end Degnen: Hr: Anders Kragh i Gylling. Turde jeg ærbødigst udbede mig en særdeles høyt skattered Gunstbeviisning, blev det, at Deres Høyærværdighed ville kalde bemældte Hr: Kragh til Degn i Randlev. I dette tillidsfulde Haab har jeg den ære, at forblive Deres Høyærværdigheds Ærbødigstforbundne Tjener.

Randlev Præsteg: d: 2^{den} Dec. 1806. - *NBlicher*

Til S: T: Hr: Dr: A. Birch Biskop i Aarhus.

E. skr: Jeg skrev Jensen død; thi i Eftermiddag syntes han at drage - og ei at kunde leve til Aften; men Kl: 11 var det ei endnu forbi med ham; og næppe lever han til i Morgen.

Cathrines brev til biskoppen 1806:

Underdanig P: M:

Da jeg ved min i Livet Kiære Mands Jens Jensens, Død, Som var Degn her i Randlev er bleven Enke, min Omstændighed med en ubetalelig Gield og 6 Børn er Høyst Jammerlig, og Deres Høyærværdighed Kalder Eftermand her til, saa tager eig min Tilflugt til Deres Høyærværdighed med den aller indstændigste og ydmygste anmodning, at jeg maae forblive her og nyde Indkomsterne et halv Aar eller Længere, naar jeg skaffer Embedet forsynet.

Randlev Degnebolig d. **15 Desem: 1806.**

Underdanig *Anne Chathrine Torsø* Sl: Jensens

Ansøgningen anbefales paa det bedste af *NBlicher* S: L: ut Supra -

Til S: T: Hr Biskop Birch i Aarhus.

Biskop Birch's brev til Niels Blicher 1806:

Den 23 December 1806 - Til Hr Blicher i Randlev

Afgangne Sogndegn for Randlev og Bierager Jens Jensens Enke har i Skrivelse a 15de d: M: andraget det Ønske, at maatte i Betragtning af dee maadelige formue Omstændigheder, som findes efter hendes afdøde Mand, og med hensyn til én talrig Børneflokk, hvis forsørgelse og Opdragelse paalægges hende, beholde foranførte Degne Embedes Indkomster i en Tid af 6 Maaneder, eller længere, imod at hun skaffer Embedet forsynet.

Saa gjerne jeg ønskede at kunne efterkomme Enkens Ønsker, og saa meget jeg deltaget i Hendes trykkende Kaar, seer jeg mig ikke i Stand til, at fuldbyrde Hendes Begjæring, hvortil jeg bestemmer af flere Grunde, som det ikke her er Stædet at fremsætte.

For dog imidlertid, saa vidt det staaer i min Magt, at lette Hendes Byrde, tilstaaes Hende Indkomsterne af den afdøde Mands Embede, indtil indeværende Aars udgang og Successors Kalds Brevs Datum, som agtes udstedt i de første Dage i næste Aar; ligesom jeg og skal drage Omsorg for, at en passende Pension paalægges Eftermanden at svare til Hende, og skal jeg have Hende i Erindring naar Lejlighed skulde gives, at forhjælpe Hende til nogen Understøttelse af det mit Tilsyn betroede offentlige Stiftelser.

Deres Velærværdighed anmodes, at ville behageligen tilkjendegive til bemeldte Enke denne min Beslutning. - *Birch*

Niels Blichers Auktionsregnskab 1811:

Regnskab

No 1:

Over de i Sterbboet efter afgangne sogndegn i Randlev Jens Jensen efter Auctions Forretningen d: 23de Febr: 1807, indkomne Penge – aflagt til S: T: Hr: Provst P B Kaalund i Præstholm, som Skifteforvalter og Auctions Directeur.

Indtægt

Efter Forretningen	126 Rd 3 Mk 7 sk
Salarium efter Auct: Conditionerne 1 sk af hver Mk	<u>7 - 4 - 4</u>
	I alt 134 1 11

Udgivt

1 Indfordred af S: T: Hr: Provst Kaalund, hvorfor haves hans Qvittering	30 Rd " "
2 Efter Hr. Provstens Anviisning, hvorfor haves Vedkommendes Qvittering	
a Til Degnen Bech	16 Rd " "
b Til Hr: Inspecteur Sørensen	4 " " "
c Jens Sørensen Guldborg	3 " 4 "
3 Incassations Sal: 4 p.C.	<u>5 " 2 6</u> 59 Rd " Mk 6 sk

Disse 59 Rd " Mk 6 sk fradragen ovenstaaende Indtægt giver 75 Rd 1 Mk 5 sk
Disse fem og halvfjerdsindstyve rigsdaler, een Mark og fem Skilling følge herved fra Randlev Præsteg: d: 14de sept: 1811 – *NBlicher* som Incassator.

Skiftebehandlingen 1807-1819:

Hads Herreds Gejstlige Skifteprotokol 1804-1811 - C 30C-1: Fol. 8B, 11, 12B + HN Herreds Skifter 1819, Fol. 347.

Registrering:

Side: 8B-9B

Mandagen Tolvte Jan. 1807 som rette 30te Dag indfandt sig den Geistlige Skifteret i Guds Haand, der for nærværende Tid bestod af Provsten Hr. Kaalund fra Præstholm, Jakob Ingerslev fra Saxild som Notarius og Hr Christian Ingerslev fra Gylling som Assessor, udi Randlev Degnebolig for at tage under lovlig Behandling den der paa Stedet afdøde sl: Jens Jensens forhen Sogne Degn for Randlev og Bierager Menigheden, hans efterladte Boe der strax efter Dødsfaldets tilmeldelse var taget under Forsegling.

Og var da som Overværende ved Boets Aabning Tilstædt: Sal Afdødes Enke Ane Cathrine Torsøe med hendes Lauværges S:T: hr Niels Blicher, Stedets Præst, saavel som og de med den Afdøde i fælles Ægteskab sammen avlede Børn, der være 1) En Søn Jens gl 16 Aar 2) En do Thomas 15 Aar 3) En do Anders 7 ½ Aar 4) En do Niels 4 Aar 5) En do Christian ¾ Aar og en Datter Ane 6 Aar, paa hvilkes vegne ingen af de regnelig fødte Wærger gav møde, Kun allene de Umyndiges Mosters Mand Morten Jensen, Udflytter af Randlev var Tilstædt. Som Vurderings Mænd indfandt sig efter Begiering Sognefoged Jens Møller og Mons Jensen begge Gaardbeboere her i Byen. Og blev da, efter Boets Aabning, hvis besegling fandtes urørt, foretaget saaledes som følger med Taxering af deres Tilhørende:

I den överste Stue	rd/m/s		rd/m/s
Et Eege Slag Bord	2,-,-	En Do med Do	-, -,8
2 læder Stole	-,5,-	En Messing lyseSaks, en Passer	
2 Træ Do	-,4,-	og Sprøyte	-,1,8
En 2 Etage Kakkelovn	10,-,-	En Tomstokke	-, -,8
Et rund Fuhr Bord	-,2,-	En Skuffe med Ragerie ?	-, -,4
En Bøsse	1,4,-	En Do med Do	-, -,4
En Bog Hylde	-,1,8	En Skuffe uden Scatollet	
Et Fugle Buhr med Fugl i	-,2,-	med Jern Töy No. 1	-,1,-
Et Klokværk	1,-,-	En Do med Do Nr. 2	-, -,12
En Glas Platmenage	-,1,-	En Do med Do Nr. 3	-,2,-
En Flaske	-, -,6	En liden Do Nr. 4	-, -,4
Et Scatol	8,-,-	En Skrue Stik	-,1,-
En Kiste med Ragelse Nr. 5	-, -,2	En Skrue Tvinge	-,1,8
I de 2 överste Skuffer fandtes intet		En Do	-,1,8
En Sort Kiøle og West i nederste Skuffe	-,5,-	Et Krum Stykke Staal	-,1,8
En blaa Kiøle	1,2,-	En Hammer	-,1,8
En Grad Stokke	-, -,12	En mindre Do	-, -,8
En Jern Eske med Ragerie ?	-, -,8	En mindre Do	-, -,4
En Messing Watterpas	-,1,-	2 Do uden Skaft	-, -,12
En Knibtange	-, -,6	2 Do Do	-, -,8
En Skuffe i Scatollet med Ragerie ?	-, -,2	En Knib Tange	-,1,-
		En Fiil	-, -,8
		Bögger (i skab)	
		Clems Messenschaft	-, -,4
		Schou: Künstler	-, -,4
		Heppes Lehrbuch	-, -,4

(side 2 i registreringen)

KratzenStein Voelbehung ?	-, -,4	22 Do af adskillige Aar	-,1,-
---------------------------	--------	-------------------------	-------

En Mathematisch Bog	-, -, 8	Et Bundt gl Maanedes Skrift	-, 1, 8
Denfos Naturkunde	-, -, 4	Psalmebog	-1, 8
Meirs Beuntheilung ?	-, -, 4	Et Bundt Bøger	-, -, 4
Chritische Betragning	-, -, 4	Et bundt Do	-, -, 2
Mathematik	-, -, 6	Kammeret ved Dagligstuen	
Euclides Elementer	-, -, 6	En OlmerDugs Dyne	3, -, -
Zahle zu den Trigonometrie	-, -, 4	En Bolster Do	1, -, -
Eilschous Breve	-, -, 6	En Do Hoved Pude	-, 4, -
Chymach Dictionaire	-, -, 8	Et pr Lagner	-, 4, -
Det Svenske Academie	-, -, 6	I Dagligstuen	
Reimarus über die Tribe die Thie.?	-, -, 4	En Skruestikke med Ambolt	3, -, -
Gotthold Weltweisheit	-, -, 4	Et Dreylad	1, -, -
Die Vernünftlehre	-, -, 4	En Tinrække	-, -, 12
die Wolfianerin	-, -, 4	En Do	-, -, 12
Thalmüden	-, -, 4	Et Dyb Tin Fad	-, 1, 8
v: Apheleur Dictionaire	-, 1, -	4 Talerkener	-, 2, -
Schoffeltes Mathem: Unterricht	1, -, 8	Et Bord – Tilstaaet Enken	
Wolffens Auszug	-, -, 8	I Brøgerset	
Höegs Anviisning	-, 1, 8	En Grue Kiedel	8, -, -
Roms Antiquiteter	-, 1, -	Et Kar	-, 2, 8
Wolffes Tanker om Mennesket	-, -, 8	Et Do	-, 2, -
Hübners Geographie	-, -, 6	En Korn Skieppe	-, 1, -
En Do	-, -, 6		
Elisabetha Petrouna	-, -, 2	Kreaturer	
Stahls Abhandlung	-, -, 4	En Koe 6 aar	12, -, -
Webers Luftpneumatik	-, -, 2	Et Faar	1, 2, -
NN: von Onanie	-, -, 2	Et Lam	-, 4, -
Astronomies Bedenken	-, -, 2	Et Huus 4 Fag	20, -, -
Holbergs Anfang	-, -, 2		
Hübners Kurze Fragen	-, -, 4		
Lust Garten	-, -, 2		
Strauti ? Tabula	-, -, 1		
Thomasens Vernunftlehre	-, -, 2		
Der Geist in der Einsamkeit	-, -, 6		
Grandisons Geschichte	-, -, 2		
Hübner Pol. Fragen	-, -, 2		
Danske Partier	-, -, 8		
Holbergs Levnet	-, -, 4		
12 Minerva af 93 og 94	-, -, 12		

Efter at alt hvad som forefandtes var Beskreven og Vurderet, blev Enken Tilspurgt om hun vidste noget mere Rørligt eller urørligt, der kunde beregnes denne Stervboe til Indtægt, hvortil hun svarede at hende var intet Bevidst uden Halv:Parten af et Tørve Skifte, beliggende tæt ved Smederup=Mose og hvoraf den anden halve Part tilhører den afdødes Broder Mikkell Jensen. Den vestre Ende af formeldte Skifte er forhen afhændet til afgangne Sal. Bech i Norsminde og Selv Eyer Niels Jørgensen i Bieragger Sveigaard for Summa = 150 rd, hvilken efter passeret Foreening ved Aarhus Forligelses Comission indfries af fornævnte paagiældende til førstkommende Viborg Omslags-Termin mod lovlige Skjøde og bliver da fornævnte Summa til liige Deeling imellem den afdødes Stervboe og hands Broder Mikkell Jensen, alt efter Enkens Tilstaaelse for Retten.

1 Angaaende det usolgte Stykke Mose
(side 3 i registreringen)

Som Mikkell Jensen for sin Part tilstæder at blive afhændet i Fællesskab, da lovede Provsten uopholdt ved S:T: hr Herredsfogeden at faae Auction foranstaltet for at Indkiøbs-

summen til Terminen mueligt kunde indkomme imod at vedkommende foranstalter fornøden Bevilling.

Da nu intet meere forefandtes som kunde beregnes denne Stervbo til Indtægt skreed mand til at beskrive Besværingerne, hvilke i Dag bleve opgivne at være:

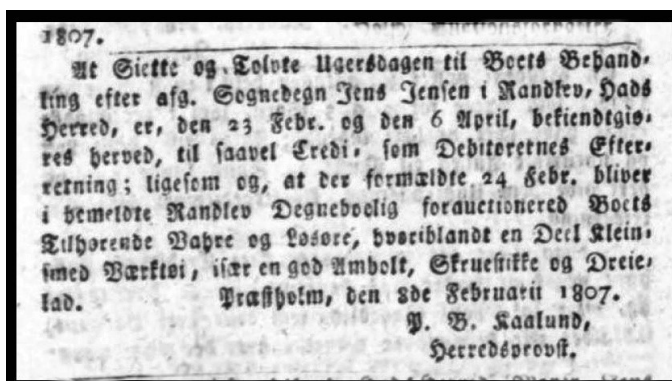
- 1) Et Giælds Beviis fra Gaardmand Peder Sejersen i Söebye paa Behørigt Papiir Af dato 23 juni 1803 org stor - - - - - 150 rd Tilligemed 2 Aars forfaldne Renter til Terminen 1807
- 2) En Revers paa slet Papiir, lydende paa Huusmand Juul Juulsen af Nedre Randlev, ufornyet og stor - - - - - 20 rd
- 3) En Regning fra Rasmus Nörsgaard i Assendrup paa - - - - - 5 rd
- 4) En Fordring fra Hr Schou i Ørting stor - - - - - 30 rd 4½
- 5) en do af 1. Dec. 1806 fra Joh. Ad: Krieger i Aarhus - - - - - 8 rd 3 - 6
- 6) En Revers paa Stemplet Papiir lydende på Mikkel Mikkelsen paa Thunöe med Sognefoged Jens Møllers Underskrift som Cautionist stor - - - 30 rd
- 7) En Regning af 5. Jan. D. Aa. fra Sörren Bödker i Odder stor - - - - 4 rd 3 - 3
- 8) En do fra Christen Espensen for bekomne Vahre til Begravelset - - - 2 rd 4 - 6
- 9) En do forfundet i Chatollet fra hr Forv: Andersen paa Moesgaard, men lydende paa Mikkel Pedersen i Randl Som nærmere skal undersøges, Derudenanmeldte Gaardmand Mons Jensen i Randlev at hand havde tilgode - 7 rd 4 - 8 Men blev paalagt af Retten til næste Samling at indgive skriftlig Regning

Fleere fordringer bleve i Dag alle opgivne, imidlertid da mand ikke kunne viide hvad fleere der mueligt kunde existere, Blev viidere Skifte Behandling udsat til befalet 6te Ugers Dagen d 23 Februarie førstkommende, da Provsten imidlertid foranstalter Indkaldelse i Stifts Aviisen - Angaaende Auctionen over de registerede Vahre da blev den fastsadt til formeldte 6te UgersDagen og skal da samme ved Placater behørigen blive publiceret.

Da nu intet viidere for denne Gang kunde foretages, blev forretningen sluttet med alle vedkommendes Underskrift.

Randlev Degnebolig Dat: an: sup:
A: *Catrine Sl: Jensens*
Som Laugsværge: NBlicher

*Mikkel Jensen Morten Jensen
Jens Möller*

1. Skiftemøde:

Side: 11-11B

Mandagen den 23 Februar blev ifølgegiort Bestemmelse ved afg: Degn Sl: Jensens Sterfboes Ugivering vid: foran, hans Efterladenskab ved offentlig Auction bortsolgt saaledes som Auctions=Protocollen Fol: 136 udviiser, og efter sammes Tilendebringelse blev der fremlagt følgende Fordringer, hvilke i sin Tid bliver at beregne Boen til Besværing:

- /a En Regning fra S: T: hr forvalter Möller fra Rodstenseje af Dato 31 Janu: 1807, stor - - - - - 42 rd 1 - 11
- /b 1 Ditto fra Sognefoged Jens Möller i Randlev af 4 Febr: 1807, og stor - 20 rd
- /c 1 Ditto fra Mad^{me} sl: Kragh i Odder, af dato 19 Jan: 1807, og stor - - 8 rd " - 10
- /d 1 Ditto fra Snedker Hans Poulsen i Rørt af ikke bog og stor - - - 14 rd 4 - 10
- /e 1 Ditto fra J: Hansen Gartner paa Rathlousdal af 12 Jan: 1807 og stor - 3 rd 2 - "
- /f 1 Revers udstædt af afg: Degn Jens Jensen i Randlev til Hr Christian Apkeløv af Dato 20 Marti 1804 som med afdrag af 2 rd beløber sig til - 11 rd 5 - "
1 Regning fra Ditto af 30 May 1806 og stor - - - - - 2 rd 1 - "
- /g En regning fra Gaardmand Mogens Jensen i Randlev af 25 Febr. Stor - - 7 rd 4 - 8

/h 1 Ditto fra Snedker Jens Guldberg i Randlev og stor - - - - - 3 rd 4 - "
 /j 1 Ditto fra Gaardmand Jens Juulsen i Randlev af dato 23 Febr. og stor - 5 rd
 /k 1 Ditto fra Huusmand Jørgen Mikkelsen i Randlev og stor - - - - - 10 rd 2 - "
 /l 1 Ditto fra Soldat Jens Mortensen i Randlev dateret Frideritz
 d. 1 Febr. Stor - - - - - 7 rd
 /m 1 Ditto fra Degnen Andersen i Gosmer af 23 Febr. 1807 og stor - - - 3 rd 2 - "
 /n 1 Ditto fra Sr Morten Langberg i Wurring Skole af 23 Febr. og stor - - 18 rd 5 - 11
 /o 1 Ditto fra Ung Karl Hans Sørensen Gylling af dato 12 Dec. 1806 stor - 11 rd 1 - 11
 /p 1 Regning fra hr. Niels Jørgensen i Sveygard af 18 febr. og stor - - - 17 rd
 /q End videre angav S.T. hr Blicher efter mundlig Begiæring fra
 Gaardmand Jens Jørgensen i Ørting at hand havde tilgode - - - - - 10 rd

Flere Fordringer bleve der her i dag ikke Angivne hvorfor der med dette Skifte Slutning maate herom henstand til befalet 12de ugers Dagen den 6te April da Skifte Retten ifølge skedte Proclamation i Aarhus Aviisen, forbandt sig til paa nye at give et møde.

Angaaende Afg: Degn Jens Jensens efterladte Bolig som ved lovlige Syn bør Eftermanden afleveret, da blev af Skifte Retten der til udmeldt Sognefoged Laurs Pedersen og Gaardmand Jens Jørgensen af Ørting som i morgen den 24 Febr: efter Sagen Brystfæld afgiver deres Skriftlig Skiønnende, hvilken i sin Tid bliver at beregne Boen til Udgift.

Da alting saaledes paa Bedste maade var iagttaget og intet for denne sande videre kunne foretages, blev forretningen Besluttet med alle Vedkommendes Underskrift - Randlev Degnebolig Datum utsupra -

	Paa egen og min Broders Vegne	Som Enkens Laugværge
<i>PB Kaalund</i>	<i>Jacob Abel Ingerslev</i>	<i>N. Blicher</i>
	<i>Mogens Jensen</i>	<i>Jens Møller</i>

2. Skiftemøde:

Side: 12 B

Mandagen d. 6te April 1807 som rette tolvte Ugers Dag efter afgangne Sogne degn Jensens indtrufne dødsfald i Randlev indfandt sig paa samtlige Skifterettes Vegne /: da Notarius og Assessor Brødrene Sr: Ingerslev deels ved Sygdom, deels ved andre Embeds forretninger saae sig hindrede fra at kunne give Møde :/ Provsten i Hads Herred Kaalund udi Randlev Præstegaard for at afvænte, om flere end de allerede anmeldte fordringer skulle existeere, samt iagttage, hvad der viidere kunne foretages til dette Skiftes viidere fremme -

Af Fordringer blev end viidere anmeldt en fra Gaardmand Erich Nielsen her i Randlev af dato 2nd Febr. 1807 og stor = 8 rd - - Den ved sidste Samling omrørte Synsforretning paa Degneboligen er rigtig passeret, og beløber Brystfælden efter samme sig til = 16rd 2 mk, som i sin Tiid bliver at beregne til Udgift - Angaaende Auctions Pengene da tilkiendegav Incassator hr. Blicher, at de endnu ikke alle være indkomne. -

Omanmeldte Synsforretning fremlægtes saaledes: TiirsDagen d. 24de Febr. 1807 mødte efter Tilsiigelse fra Herredsprovsten Velærværdige og Høylærde Sr. P. B. Kaalund i Præstholm underskrevne Tvende Mænd ved Degneboligen i Randlev for at tage lovligt Brystfæld Syn til samme, og befandt viider, at have følgende Mangler til iboelse:

1): paa Taget ved den søndre Side fandtes Mangel, som kan behøve at afhielpes med 3 Trv:Tag - hver Trave 1 rd = er - - - - - 3 rd
 Gavlen paa den vestre Ende behøver 2½ Trave Tag a 1 rd = er 2 rd 3 - "
 De 5 Vestre Fag ved Nordsiiden - - - - - 6 Trv: - 6 rd
 De andre 5 østre Fag ved samme Side - - - - - 1 - - - 1 rd
 Den Østre Gavl mangler 2½ Trave - - - - - 2 rd 3 - "
 2): Vinduerne i begge Værelser skiønne vi at kunne repareres med 1 rd 2 - "
 I Alt = 16 rd 2 - "

I øvrigt fandt vi Degneboeligen at være i beboelig stand - Dette Syn hvor ved vi anvistes af Sognefoged Jens Møller i Randlev, at være rigtigt efter vort bedste skjøn-nende, bevidne vi herved saaledes, som vi altid med Lovens Eed kan afhiænde.

Randlev d. 24de Febr: L: Pedersen Gaardmand og Sognefoged i Ørting, Jens Jørgensen Gaardmand i Ørting -

Udskrift af Aarhus amts Forligelsekommisions Protocol: Anno: 1806 den 14 Juny mødte Kromand Bech i Norsminde og N: Jørgensen i Bieragger Sveigaard med Degnen Jens Jensen i Randlev betræffende at der ej endnu er sat Hartkorn paa den Tørvemoese. Sagen blev saaledes afgjort: Degnen Jensen forbrudt sig til inden næste Michelsdag at lade Moesen ved Landinspecteur Sørrensen ansætte i Hartkorn, herimod klagerne i Snapstings terminen 1807 erholder lovlig skiøde paa samme. Kiøbe summen er i alt 200 rd; derpaa er betalt 50 rd. Resten 150 rd betales uden Renter, Snapsting 1807 - Datum som meldt

GuldenKrone - Hans Bech. Niels Jørgensen. S. Jensen Eirh.....

Rigtighed kan a S:T: hr. Stiftbefalingsmandens fraværelse efter ordre
f. L: S: Andersen

Afslutning - HH Skifteprotokol 1813-19:

side 347

Aar 1819 den 30te November blev paa Herredernes Contoir ifølge skeet Bekjendtgjørelse i Aviserne foretaget Skiftet efter afgangne Sogndegn Jens Jensen i Randlev. Den passerede Bekjendtgjørelse lyder saaledes: Enken Anne Cathrine Jensen mødte, ligesaa var nærværende af Arvingerne: Sønnen Jens nu 30 Aar gammel og en Do: Thomas nu 28 Aar gammel. Den ælste Søn mødte Tillige som Værge for hans umyndige Broder Niels og Søster Anne. Sønnen Thomas mødte som Courator for hans Broder Anders 22 Aar gl. og fraværende. Enken anmeldte at Sønnen Christian var død for nu 5 Aar siden.

Som Laugværge for Enken var mødt Søren Jensen af Randlev. Af Kreditorerne meldte sig Peder Seiersen af Søbye og Juul Juulsen fra Randlev. I disses Overværelse passerede saaledes:

Efter den i Boet den 23 Februar 1807 afholdte Auction er Boets Løsøre samt 4 Fag Huus indbragte til den Summa dC: 126 rd 3 mk " sk
Hvortil kommer Auctions Sall

7	4	11	
Gjør	134	1	11
Hvorfra afgaaer:	59	"	6
Beholdningen blev da	75	1	5

Alt ifølge Incassator Pastor Blichers Regnskab af 14 Septb. 1811 som herfor fremlægges under **No. 1**. Som Bielag til dette Regnskab blev tillige fremlagt **a**, en Synsforretning af 27 Februar 1807 hvorefter Brystfælden paa Degneboligen er ansat til 16 rd 2 mk. **b**, et Revers fra den Afdøde til Michel Michelsen paa Thunøe for 30 rd dC, datt: 29 Septb. 1806. **c**: en Qvittering af 3 Feb: 1810 for de Reverset ommeldte 30 rd, hvilke maae antages at være de 30 rd som Incassator under No. 1, har ansat til Udgift og **D**. en Regning fra Jens Guldborg paa 3 rd 4 mk.

Fremdeles blev fremlagt under **No. 2**, et Forlig indgaaet ved Amtets Forligelses-Kommission d. 14 Juni 1806 samt et Do: indgaaet den 30 Octbr: d: A: hvorefter Niels Jørgensen Saxild, imod at erholde Skjøde paa et Tørveskifte d. 11 Juni Termin 1820 skal betale Boet eller Arvingerne 75 Rbd Sølv.

No. 3 For et solgt Tørveskifte i Randlev Mose har forrige Skifteforvalter i Boet Provst Kaalund oppebaaret som Boet Tilhørende: 41 rd 3 mk d:C: - Fornævnte 3de Summer bliver altsaa Boets heele Indtægt, hvor til ligges de deraf gaaende Renter.

Med Hensyn til Boets Gjæld fremlagde Skifteretten endvidere følgende Dokumenter.

No. 4 En Obligation fra den Afdøde til Peder Sejersens i Søbye for 150 rd dC: med Pant i det ovenmeldte til N. Jørgensen solgte Tørveskifte hvilken Obl. dog ei er tinglæst.

No. 5 Et Revers fra den Afdøde til Juul Juulsen Randlev dat. 3 Juni 1804 hvor efter denne har Tilgode 20 rd dC: hvilket Revers er skrevet paa slet Papiir. **No. 6**, en Regning fra Rasmus Nielsen i Odder af 23 Feb. 1807 stor 20 rd dC: **No. 7**, en Ditto fra Schou i Ørting af 6 Feb. 1807, hvorefter fordres 29 rd 3 mk 7 sk. **No. 8**, en Do fra Søren

Jensen i Odder. **No. 9**, en Do fra Christen Espensen i Randlev for 2 rd 4 mk 6 sk. **N. 10** en Do fra Johan Adam Kriger i Aarhus, stor 8 rd 3 mk 6 sk. **No. 11**, en Do fra Erich Nielsen i Randlev, stor 8 rd.

En Qvittering fra Hans Sørensen i Gylling, hvorefter Provst Kaalund har udbetalt ham hans Regning stor 11 rd 1 mk 11 sk fremlagt ved Skiftesamlingen den 23 Feb. 1807 under Litr: a.

Afgangne Michel Michelsens Søn Michel Michelsen fra Toftum mødte og fremlagde: en imellem hans Fader og den afdøde Jensen under 14 Octob 1801 oprettet Contract, hvorefter den sidste skylder den første 99 rd dC: hvilke Penge han formenten han og hans Sødskende nemlig: en Broder Jørgen Michelsen myndig, en Do Rasmus Michelsen ligesaa myndig, en Søstersøn Rasmus 9 Aar, en Do Jens 6 Aar som ere Børn af Peder Rasmussen Angaard i Randlev der var gift med be.: afdøde Søster, måtte udbetales af Boet. Fordringen er efter Provst Kaalunds Paategning paa Contracten anmeldt d: 23 Feb 1807.

Samtlige fornævnte Dokumenter som Skifteretten i Gaar fra Provst Kaalund havde modtaget, undtagen den sidstnævnte Contract, blev tagne ad Acta og lyder saaledes.

Endvidere som fandtes blandt Boets Papiirer 1 Obl. af 1ste Aug: 1796 til Mad: Lihme fra den afdøde for 199 rd med paategnet Qvittering og UdslettelsesPaategning af 12 Juli 1802. En Qvitt: fra Michel Jensen Drejer i Randlev af 18 Novb. 1808, men da disse Dokumenter ei skjønnes at kunde begrunde nogen Fordring i Boet, blev derpaa ei videre reflekteret. -

I Anledning af disse Fordringer erklærede Enken og Arvinger, at de ikke kunde erkjende, Rigtigheden af nogen af de ved Skifteforretningen den 23 Feb. 1807 anmeldte Fordringer, men benægtede samme i et og alt og Enken fragaaer at have underskrevet de Tilstaaelser som findes paa nogle af Regningerne, ikke heller kunde de Tilstaae den Afdødes Underskrifts Rigtighed paa det under **Lit: F** fremlagde Revers, og hvad angaaer Fordringerne under **Lit: L** og **a**, som allerede er udbetalt, da kunde Arvingerne blot indrømme 3 rd 4 mk til Jens Guldberg.

Med Hensyn til de i Dag fremlagde Dokumenter, da benægtede de ligeledes Rigtigheden af samtlige Regninger, derimod har de da intet at erindre i Anledning af Pastor Blichers fremlagde Regnskab, hvilket ogsaa var Tilfældet med de i Dag fremlagde Bielage **No. 4** og **5**. Hvad angaar den Contract Michel Michelsen har fremlagt da kunde de vel ei nægte Underskriftens Rigtighed, men de paastod at den Afdøde medens han levede selv havde fortæret Pengene. Dette Andraegende benægtede Michel Michelsen og opfordrede Arvingerne til at bevise saadant.

Af Godhed for Enken og Arvinger bestemte Peder Sejersens sin Fordring til 75 rd Sølv for hvilken Fordring overdrages ham de 75 rd Boet har Tilgode hos Niels Jørgensen i Saxild til hvilken Ende han skal udleveres de angangne Forlige og hos ham følgelig derefter samme Ret mod N. Jørgensen som Boet.

Michel Michelsen for at Favorisere Enken og Arvinger, ville ogsaa nedsætte sin og medarvingers Fordring til 50 rd Sølv, dog bør denne Nedsættelse ei komme hans umyndige Søsterbørn Til Skade. - Endelig ville Juul Juulsen nedsætte sin Fordring til 10 rd Sølv. De øvrige Fordringer fandt Skifteretten, da samme er benægtet, ikke af den Beskaffenhed at disse kunde komme Boet Til Last, da de ei saaledes som Loven Foreskriver nøiagtigen ere beviiste. - I Overeensstemmelse hermed blev Boet opgjort og sluttet saaledes:

Indtægt:

1, De af Pastor Blicher indleverede	-	-	dC:	75 rd 1 mk 5 sk
2, For et Tørveskifte i Randlev Mose	-	-		<u>41 3 "</u>
			er dC:	116 4 5
				116 rd 4 mk 5 sk
Der omskreven til samme Beløb i Rb: Sølv = er				
Renten heraf fra 11 Decb: 1807 Til samme Tid				
1812 er 23 rd 2 mk dC: som udgjør Reg... Sølv				3 5 5
Fremdeles Renter fra 11 Decb: 1812 til 11 Decb: 1819				23 2 "

3, For det andet Tørveskifte
/: som endnu udstaaer hos Niels Jørgensen: /

75 " "

Summa Indtægt: 218 rd 5 mk 10 sk

Udgift:

a, Peder Seiersens Fordring - - - - -	75 rd		
b, Michel Michelsens Arvingers Do - - - - -	50 rd		
c, Juul Juulsens Do - - - - -	10 rd		
d, Skiftets Bekostninger nemlig:			
1, Sallarium 1 pC: - - - - -	2 rd	3 "	
2, 1/3 pC: - - - - -	"	5 "	
3, Skiftebr: Beskrivelse - - - - -	4	1 "	
4, Justitsfondet deraf - - - - -	1	2 "	
5, Vidnerne - - - - -	"	3	4
6, Indkaldelse i Aviserne - - - - -	1	"	"
7, Stemplet Papiir - - - - -	"	5	1,
	<u>11 rd</u>	<u>2 mk</u>	<u>5 sk</u>
		<u>146 rd</u>	<u>2 mk</u>
			<u>5 sk</u>

Beholdning: 72 rd 3 mk 5 sk

Deraf Enken det halve med	36	1	10 ½
1/2 pC: af det øvrige halve		<u>1</u>	<u>2 ½</u>
	36	2	13

Resten deles mellem Arvingerne saaledes:

Sønnen Jens Jensen	8 rd	"	mk 17/9 sk
- Thomas Jensen	8 rd	"	mk 17/9 sk
- Anders Jensen	8 rd	"	mk 17/9 sk
- Niels Jensen	8 rd	"	mk 17/9 sk
Datteren Anne Jensd.	<u>4 rd</u>	<u>"</u>	<u>mk 8/9 sk</u>
		<u>36 "</u>	<u>8</u>

Ballance 72 3 5

Juul Juulsen, Enken og Arvingerne bleve nu udbetalt deres Andel i Sedler efter nærværende Qvartals-Cuurs hvorfor de herved med deres underskrift her i Protokollen meddeler deres Qvittering. - *Anne Cathrine Jensen* med ført Pen. Som Laugværge *Søren Jensen* Randlev. *Jens Jenssen* *Thomas Jensen* *Juul Juulsen* med ført Pen

Brandtaksering af degnebolig i Randlev 1798.

Forsikringsprotokol Hads herred 1796-99:

Degnen Jens Jensen

Et Stue og Udhuus - - - 15 rd - 400 rd - kode 455 - d. 14de Julii 1798.

Taksation: Anno 1798 den 12 April indfandt Sig Sognefogden Jens Møller og Mogens Jensen begge af Randlev hos Sogne=Degnen hr: Jens Jensen af item for i følge Aakiers Udmeldelse at taxere Degneboeligen til Indlemmelse i Brand Cassen. -

Randlev Sogn og Bye Hads herred Aakier Amt. - Degneboeligen beboes af Sognedegnen hr: Jens Jensen. -

Huuset ligger i Øster og Vester med Enderne bestaar af 15 Fag er 40 al lang 9 al viid og 4 al høi, af Eege Under og Fur Overtømmer deels klinede og deels murede Vægge, samt Straae tag; Fra Øster Ende 3 Fag til 1 Overstue med en Jern Kakkelovn, 2 Fag til Dagligstue og 1 Sængeskammer. 3 Fag til Skoele Forstue og 1 Spise kammer med 1 Jern Kakkelovn. - 2 Fag til Brøggers med 1 Grue Kieddel. 2 Fag til Koehuus og Faarestie, og 3 Fag til Lade og Korn Remedier, I Huuset er 2 Leerskorsteene med Muursteens Piber af befalet Høide.

De 8 Fag Stuehuus, som er forsynet med Loft Vindver og Dørre, tax: a Fag: 32 rd 3 mk er - - - - - 260 rd

De øvrige 7 Fag a Fag: 20 rd er 140 rd, i alt 400 rd.

Bygningen findes forsvarlig mod Ildsfare, og derved 1 Brand hage 1 Brand Spand og 1 Stige. -

Saaledes forrettet efter vores bedste Overbevisning vil vi til næste stok bekræfte med vor Eed. Datum ut supra.- *Jens Møller* *Mogens Jensen*

Med Ovenstaaende Tax. Forretning er ieg fornøyet, og derefter indtræder i den almindelige Brand Casse. - *J Jensen*

Randlev Udstykninger vedr. Jens Jensen's jordkøb:

Pro Memoria No: 2

Da Kammeret har tilladt at Præste Enken Madame Hartmann i Randlev udstykker den hende Sammesteds tilhørende ØdeGaards Jorder, der staar for Hartkorn Ager og Eng 2 Td, 5 Sk 2 fr 1 alb i følgende Parceller.

No 1 til Degnen Jensen i Randlev	- 3 Skp
2 – Peder Jørgensen sammesteds	- 1 Skp 2 fkr
3 – Rasmus Sørensen sammesteds	- 2 - 2 -
4 – Niels Sørensen i Smederup	- 7 - 1 - "½ alb
5 – Mogens Christophersen sammesteds	- 7 - 1 - "½ -
Tilsammen 2 Td, 5 Skp 2 fkr 1 alb	

saa tilmeldes saadandt Her Cancellieraaden til Efterretning ved Skatternes Oppebørsel. Rentekammeret den 25de Juni 1796. - Til Her Cancellieraad og Amtsforvalter Holm.

Jens Jensen's køb/salg af Ødegårdsjord :

Madame Jens Jensen Degn Jens Juulsen + Niels Sørensen
Hartmann → 1796/ **3 Skp** solgt til → 1804/ **375 Rd**
3 Skp **199 Rd**

Madame Niels Sørensens Enke/ Søren Knudsen Jens Jensen Degn
Hartmann → 1796 / (**Parcel nr. 2 af ødegården**) solgt til → År ?/ **180 Rd**
7 Skp, 1 Fdk, 490 Rd / (**2 Skp + 1¾ Alb**)
½ Alb

" Niels Sørensens Enke/ Søren Knudsen → **Rasmus Sørensen** Jens J Degn
→ 1796/ (**Parcel nr. 1 af ødegården**) **Parcel 1 og 2 = 1 Fdk** → År ?/ **50 Rd**
(**2 Skp + 1¾ Alb**) 1799/ 180 rd

Parcel 3 = 1 Skp 3 Fdk 1¾ Alb

" Niels Sørensens Enke/ Søren Knudsen Søren Jensen
→ 1796/ (Parcel nr. 3 af ødegården) solgt til → År ?
(3 Skp)

Rasmus Sørensens udstykning:

Protokol over foreløbige udstykningsbevillinger: Herredsf. Kier - L-55 - 8 Mai 1807:

Paa det Kongl Rentekammers forventende Approbation og i Følge Placaten af 26 Nov-1800, bevilges det hermed foreløbig Rasmus Sørensen i Randlev fra hans paa bemelte Byes Mark eiende Parcel af Hartkorn 2 Skp - " Fdk - 1¾ Alb

at afhænde 2 mindre No 1 - - - - - 1¼ Alb

No 2 - - - - - 1¾ Alb

Hvorefter han beholder tilbage No 3: 1 Skp - 3 Fdk - 1¼ Alb

Historiske begivenheder i datiden:

1709-20 Store Nordiske krig

1719 Fæsteprotokoller indføres

1730 **Christian VI** bliver konge

Landmilitzen afskaffes, men genindføres i 1733

1733 Stavnsbåndet indføres

1735 Helligdagsforordning med bl.a. tvungen kirkegang

1736 Konfirmationen indføres

1739 Første forordning om undervisningspligt på landet

1740 Første egentlige skolelov

1746 **Frederik V** bliver konge

1749 Aviser udkommer (forgænger til Berlingske Tidende)

- 1763 Postgårde oprettes i købstæderne
- 1766 **Christian VII** bliver konge
- 1767 Offentlige skriftemål afskaffes
- 1773 Forbud mod privat brændevinsbrænding på landet
- 1776 Indfødsretten indføres
- 1778 Læge- og dyrlægeuddannelsen indføres
- 1783 Overdådigheds-forordningerne udstedes
- 1787 Første officielle danske folketælling
- 1788 Stavnbåndet ophæves - bønderkarle mellem 14-36 år kan flytte frit
Værnepligt (Lægdsruller) indføres
- 1791 Sognefoged skal vælges blandt beboerne i hvert kirkesogn
- 1799 Trolovelse afskaffes
- 1801 Slaget på Reden
- 1803 Fattigloven - der skal være fattigkommisioner i alle sogne
Koppevaccination påbegyndes i Danmark
- 1806 Sygehuse opføres i amterne
Særlig skifteret for gejstlige afskaffes
- 1807 Københavns bombardement
- 1808 **Frederik VI** bliver konge

Kildeliste:

- Folketællinger fra diverse sogne
- Kirkebøger fra diverse sogne
- Århus Bispearkiv: Biskoppens visitationsprotokol
 - Korrespondance til/fra Biskoppen i Århus
 - Den gejstlige Enkekasse's dokumenter
 - Gejstelige skifter og Auktionsprotokol fra Hads herred
- Rodsteensejes Skifteprotokol
- Hads Ning herreders Skifteprotokoller, med diverse dokumenter
- Hads Ning herreders Brandforsikrings- og Taksationsprotokoller
- Hads Ning herreders Skøde/panteprotokoller
- Hads Ning herreders Politi- og Domprotokoller
- Matrikelkort fra Kort & Matrikelstyrelsen
- Viborg Tugthus Fangeprotokoller og Sagsakter
- Henning Hall: Skår af Randlev-Bjerager sognes historie
- Georg Hansen: Degnen
- Landboforhold i Randlev sogn, Historisk Samfund i Århus Stift: årg. 1951-54
- Evald Tang Kristensen: Steen Steensen Blichers Fader (illustreret Tidende 1882)
- Thorvald Madsen: Niels Blicher og Bondestanden (Østjysk Hjemstavn 1936)
 - Med Blicher på rævejagt (Odder Dagblad 1957)
 - Træk af Rodsteensejes og Odder kirkes historie
- A J Gejlager: Niels Blicher i Randlev (Østjysk Hjemstavn 1953)

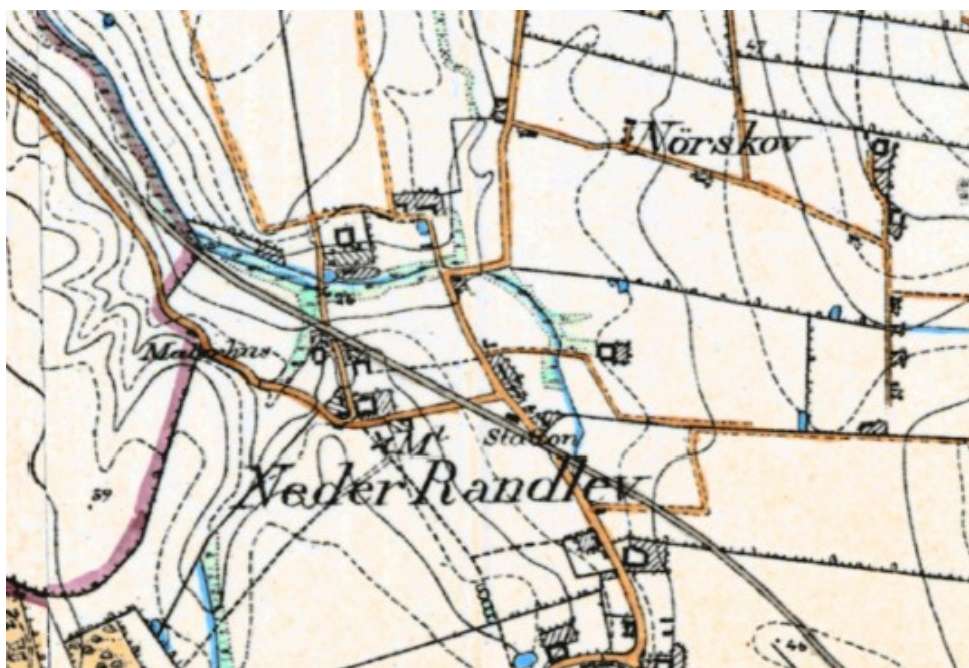
Kilde: Trapp Danmark

Randlev sogn (R.-Bjerager kom.) omgives af Bjerager, Halling, Gosmer og Odder so. Den jævnt bakkede og frugtbare moreneoverflade (højeste punkt 32 m) står m. stejle skrænter i v. ned mod den brede tunneldal, hvori Rævså danner skel til Odder. I lavningen ligger Randlev mose. Gennem det skovløse so. går jernbanerne Århus-Odder-Hov (Neder Randlev og Bovlstrup stat.) og Horsens-Odder (Drainmelsbæk hpl.).

VH

Neder Randlev

Det angivne Malerhus er det tidligere Lilliensgydehus, hvor Jens var født. (Maler Jørgen Hansen boede der fra ca. 1799 til 1842)

Over Randlev

Hads Herred ca. år 1800:

Jens Jensens degne-ed:
(Personligt skrevet).

11
 Jeg lens Sønjen beder her at gøre sig i Stand her og Bør.
 . og for Bogens føde og hove,
 1. Jeg jeg mig med at Gudsly. Hvis den ting som mig,
 Doctor efter den Luthers alle Skriftens minde. Vels
 og Andenning, ligesom alle mig anbragt worden, og fave
 Ransaly. Majestats her mig se fere.
 2. Jeg jeg mig på min på mig fere, inden og inden
 herden mig. an fere Gudsly. Jeg mig med Bør og
 fere dalede, og fere mig mig og fere fere fere,
 at mig mig Guds fere fere fere fere fere mig,
 alle fere fere fere fere fere fere fere fere
 i mig fere.
 3. Jeg jeg mig fere min Bogens fere, fere og
 Bør, som min Gudsly. Jeg mig, fere og fere
 i alle alle fere fere fere og mig. fere fere fere
 fere mig fere og fere fere. Ord.
 Stand her og Bør. 1796. Jens Sønjen
 Jeg her Stand her og Bør.
 . og for fere fere.

Bjerager Kirke:

Matr. 2, Randlev - Degnebolig med have og jordlod.

